

Facultade de CC. Económicas e Empresariais

Presentación

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais ten unha ampla traxectoria dentro da nosa universidade. A principios dos 70 xa se impartían ensinanzas de Ciencias Económicas no antigo Colexio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse na Universidade de Santiago de Compostela. En 1990 segregábase no Campus de Vigo, o que suporá o nacemento da Universidade de Vigo.

No curso 1991/92 iníciase a docencia das licenciaturas de Ciencias Económicas e de Ciencias Empresariais no edificio actual, rexistrándose dos procesos de reforma dos seus plans de estudos nos anos 1995 e 2002. A raíz da promulgación do RD 1393/2007 sobre ordenación das ensinanzas universitariasponse en marcha o proceso de adaptación ao Espazo Europeo de Educación Superior, de tal xeito que, para o curso académico 2009/10, comezarán a impartirse as titulacións de Grao en Administración e Dirección de Empresas e en Economía ás que se refiren estas guías.

Perséguese con elo ofertar unhas titulacións máis adaptadas ao contexto actual, cunha adaptación das metodoloxías docentes orientadas cara a aprendizaxe do alumnado e o desenvolvemento das súas capacidades.

Localización

A Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais de Vigo está no Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad. Clikcando en el siguiente icono puedes acceder a un plano del Campus con su ubicación precisa

En caso de precisar información é posible contactar a través das seguintes vías:

Correo - Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserxería)

986 812403 (Secretaría de Alumnado)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnado)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Infraestructuras y Servicios

A Facultade conta cunha importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte ás actividades de investigación, docencia e extensión universitaria. Resumidamente, hai 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática e un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispón dun salón de actos cun aforo aproximado dunhas 550 persoas , un salón de graos para 60-80 personas, biblioteca con 400 postos de lectura e cafetería-comedor.

A continuación desglosase a información sobre servicios importantes para o alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTADO

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corrente, acceso a Internet e posibilidade de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matrículas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstito bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstito requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Horario : De 8:45 a 20:45 h.

Equipo decanal

Decano: Jorge Falagán Mota

Secretaria: Ana Esther Castro Fernández

Vicedecana de Organización Académica: Sonia M. Rodríguez Parada

Vicedecano de Calidade: Pedro Lorenzo Alonso

Vicedecana de Relacións Internacionais: María Gómez Rúa

(*)

(*)

PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito

Materias

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
V03G720V01211	Dereito: Dereito constitucional II	1c	6
V03G720V01212	Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa	1c	6
V03G720V01213	Empresa: Matemática das operacións financeiras	1c	6
V03G720V01214	Econometría	1c	6
V03G720V01215	Macroeconomía	1c	6
V03G720V01216	Dereito da Unión Europea	1c	6
V03G720V01221	Empresa: Contabilidade financeira I	2c	6
V03G720V01222	Dereito penal I	2c	9
V03G720V01223	Dereito civil I. Obrigas e contratos	2c	6
V03G720V01224	Dereito internacional público	2c	9
V03G720V01225	Políticas económicas	2c	6

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Dereito constitucional II				
Materia	Dereito: Dereito constitucional II			
Código	V03G720V01211			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral	O alumnado deberá alcanzar unha visión comprensiva do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidos na Constitución española, dos procedementos que os garanten e dos medios institucionais e xurídicos para o seu salvagarda así como para a defensa da Constitución en xeral.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O alumnado deberá alcanzar unha visión e comprensión do conxunto dos dereitos fundamentais e as liberdades recoñecidas na constitución española, dos procedementos que os garantizan, así como dos medios institucionais e xurídicos para a súa salvagarda	A2 A3 A5

Contidos

Tema	
Dereitos fundamentais. Orixe e evolución.	Os dereitos e liberdades fundamentais Orixe dos dereitos fundamentais Significado e evolución. Dereitos fundamentais e Estado Constitucional
O sistema de dereitos fundamentais na Constitución española de 1978	Regulación na Constitución Significado e valor Artigo 10 CE Concepto Tipoloxía Contido Límites Interpretación Garantía
O significado do Capítulo 1º do Título I da CE de 1978	Capítulo 1º do Título I da CE Presupostos previo exercicio pleno de dereitos Minoría de idade Espaníais e estranxeiros Asilo e extradición
Os dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Igualdade Dereitos da Sección 1ª do Capítulo 2º do Título I: Importancia Carácter Os distintos dereitos As súas garantías

Os dereitos da Sección 2ª do Capítulo 2º do Título I da CE de 1978	Importancia Carácter Os distintos dereitos As súas garantías
Os principios reitores da política social e económica.	Natureza e significado Tipoloxía Alcance
As garantías das liberdades e dos dereitos fundamentais.	Sistema de garantías Niveles de protección Garantías obxectivas Garantías subxectivas
Xustiza constitucional: Caracteres e significados xerais da xustiza constitucional	Caracteres e significado xeral do control da constitucionalidade
Xurisprudencia constitucional e interpretación da Constitución	Tribunal constitucional e interpretación da Constitución Especial referencia á interpretación constitucional dos Dereitos Fundamentais
Suspensión dos dereitos fundamentais.	Suspensión individual e suspensión xeral. O Estado de excepción. Consideración constitucional e xurídica.
O Tribunal Constitucional (I): composición, competencias e procedementos.	Composición Tribunal Constitucional Competencias Enumeración de procedementos
Tribunal Constitucional(II): Dereitos fundamentais, poderes do Estado e organización territorial	O tribunal Constitucional e a protección dos dereitos fundamentais. Especial referencia recurso de amparo. O Tribunal Constitucional e a división de poderes O Tribunal Constitucional e a organización territorial do Estado Outros aspectos e funcións do Tribunal constitucional
Reforma Constitucional	A reforma na Constitución de 1978 Funciones Procedementos Reforma e dereitos fundamentais
Constitución, Dereito Constitucional e unidade económica. Unión Europea e Dereito Internacional.	Constitución Dereito Constitucional DDFF e Convenios Internacionais Dereitos Humanos O CEDH e o TEDH O TJUE e a CDFUE Outros organismos internacionais protectores dereitos humanos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	10	20	30
Traballo tutelado	5	10	15
Lección maxistral	36	63	99
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2
Autoavaliación	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Lectura e análise de documentos xurídicos ou un feito, problema ou casos prácticos reais coa finalidade de que o alumno complete coñecementos, reflexións sobre o particular e interprete e xere as hipóteses que considere oportunas. O estudante desenvolverá exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Poderanse incluír probas obxectivas de preguntas cortas o tipo test para comprobar estes obxectivos e que os estudantes sepan autoevaluarse, e tamén exposicións e debates por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... xa sexa de maneira individual ou en grupo.
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.
Lección maxistral	Exposición por parte do docente dos contidos referentes á materia obxecto de estudo

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición

Estudo de casos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados de tutorías de despacho).
Traballo tutelado	O/A estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos	Avaliarase a resolución de casos relacionados coa materia e as prácticas. Avaliaranse os diversos exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante. Utilizaranse para medir o grao de coñecemento das materias.	10	A2 A3
Traballo tutelado	Avaliarase o nivel de visión e comprensión dos dereitos fundamentais e das liberdades recoñecidas na Constitución española, e dos procedimentos que os garantizan, reflectido nos traballos	10	A2 A3 A5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/s sobre os contidos da materia.	70	A5
Autoavaliación	Avaliación do resultado de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de probas obxetivas, cortas o tipo test, sobre os contidos da materia autocorrexidas o por os seus compañeiros coa finalidade de ser capaces de desenvolver criterios para a súa avaliación.	10	A2 A5

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN. As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2019-2020.

Sempre será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de resposta/s longa/s.

PRIMEIRA CONVOCATORIA: A avaliación continua supón un 30 % sobre o total da cualificación final e o exame suporá o 70 % restante. O exame consistirá nunha proba de desenvolvemento de pregunta/s sobre o contido da materia.

Aqueles alumnos que, por circunstancias excepcionais persoais ou profesionais, non poidan participar de maneira presencial nalgunha/s da/s sesión/s é práctica/s no desenvolvemento do curso poderán, a xuízo do profesor, presentar un traballo acorde á/s práctica/s correspondente/s.

Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un exame final que implicará o desenvolvemento por escrito de pregunta/s longa/s do programa que suporá o 70% da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10), e a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante.

NA SEGUNDA CONVOCATORIA:

a) A os alumnos que, superando a avaliación continua non alcanzasen un cinco no exame de preguntas de desenvolvemento na primeira convocatoria, conservaráselles a nota da avaliación continua e realizaráselles un exame similar ao da primeira convocatoria.

b) Os alumnos que non sigan no desenvolvemento do curso a avaliación continua ou que non a superaron, terán dereito a un exame final que constará de dous partes: unha teórica de pregunta/s de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 70 % da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10) así como a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: A avaliación farase mediante un exame final que constará de dous partes: unha teórica, de pregunta/s de desenvolvemento sobre o contido do programa que suporá o 70 % da nota (deberán obter nesta parte polo menos un mínimo de 5 puntos sobre 10), e por outra banda a realización dun suposto práctico que suporá o 30% da cualificación restante.

NOTA: No caso de superar a avaliación continua pero non aprobar a materia, conservarase para o seguinte curso académico a nota da avaliación continua obtida no ano anterior se se comunica ao profesor o seu desexo de conservarlala.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Diez-Picazo Giménez, L. M^a., **Sistema de Derechos fundamentales**, 4^a, Civitas/Thomson Reuters, 2013

Rodríguez- Zapata, J., **Teoría y Práctica del Derecho Constitucional**, 4^a, Tecnos, 2018

López Guerra, L.; Espín, E., y otros, **Derecho Constitucional (2 vols)**, 11^a, Tirant lo Blanch, 2018

Agudo Zamora, M., y otros, **Manual de Derecho Constitucional**, 9^a, Tecnos, 2018

Bibliografía Complementaria

Balaguer Callejón, F.; Cámara Villar y otros, **Manual de Derecho Constitucional (Vol III)**, 8^a, Tecnos, 2018

Pérez Royo, J., **Curso de Derecho constitucional**, 16^a, Marcial Pons, 2018

Castellá Andreu, J. M^a, **Derecho Constitucional Básico**, 4^a, Huygens, 2018

Kelsen, H., **¿Quién debe ser el defensor de la Constitución?**, Tecnos, 1995

Schmitt, C., **La defensa de la Constitución**, Tecnos, 1983

De Vega, P., **La reforma constitucional y la problemática del poder constituyente**, 1^a, Tecnos, 2000

Pérez Tremps, Pablo, **Las reformas constitucionales hechas y no hechas**, 1ª edición, Tirant lo Blanch, 2018

Ruipérez Alamillo, Javier, **En torno a la reforma constitucional y la fuerza normativa de la Constitución**, 1ª edición, Tirant lo Blanch, 2018

Bergareche Gros, A. (Dir.), **Almudena Bergareche Gros (dir.), Reconstruyendo el Derecho: Materiales para la igualdad**, Editorial Universidade de Vigo, 2017., 1^a, Servicio editorial de la Universidad de Vigo, 2017

Villanueva Turnes, A. (Coord.), **Derechos Fundamentales: Aspectos básicos y actuales**, 1^a. edición, Andavira, 2017

González Ares, J.A., **Leyes constitucionales españolas (1808-1978)**, 3^a. edición, Andavira, 2015

Ferrer Mac Gregor, Eduardo; Herrera García, Alfonso (Coords), **El diálogo entre el Tribunal de Derechos Humanos, los Tribunales Constitucionales y otros órganos jurisdiccionales en el espacio convencional europeo**, 1ª edición, Tirant lo Blanch, 2013

García Roca, Javier; Santolaya Machetti, Pablo (Coords.), **La Europa de los Derechos El Convenio Europeo de Derechos Humanos**, 3ª edición, Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2014

García Roca, Javier; Carmona Cuenca, Encarna (Editores), **¿Hacia una globalización de los derechos? El impacto de las sentencias del Tribunal Europeo y de la Corte Interamericana**, 1ª edición, Instituto de Derecho Parlamentario Thomson Reuters, 2017

Revista española de Derecho Constitucional, **Revista española de Derecho Constitucional**, CEPC,

Teoría y Realidad Constitucional, **Teoría y Realidad Constitucional**, UNED,

Portero Molina, J.A., **Constitución y jurisprudencia constitucional**, Tirant lo Blanch,

Base de datos Aranzadi-derecho, **Aranzadi**,

Base de datos Tirant on line, **Tirant on line**,

Código, **Normas Políticas**, edición actualizada 2019, Tecnos, 2019

Código, **Leyes políticas del Estado**, última, Civitas,

www.congreso.es, **www.congreso.es**,

www.tribunalconstitucional.es, **www.tribunalconstitucional.es**,

www.senado.es, **www.senado.es**,

www.boe.es, **www.boe.es**,

www.cepc.es, **www.cepc.es**,

Tribunal europeo de derechos humanos,

www.derechoshumanos.net/tribunales/TribunalEuropeoDerechosHumanos-TEDH.htm,

Tribunal de Justicia de la Unión Europea, **https://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/es/**,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dereito da Unión Europea/V08G081V01304

Constitución económica/V08G081V01946

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Outros comentarios

Esta materia no PCEO en Administración e Dirección de empresas - Grado en Dereito se imparte no primeiro cuatrimestre do segundo Curso e o Profesor responsable se determinará no seu momento

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa				
Materia	Dereito: Introdución ao dereito civil e dereito da persoa			
Código	V03G720V01212			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Estévez Abeleira, Teresa Dolores			
Profesorado	Estévez Abeleira, Teresa Dolores			
Correo-e	estevez.abeleira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia impartida no segundo cuadrimestre do 1º curso do Grao de Dereito na Facultade CCXX e do Traballo. Trátase dunha materia de formación básica que achega ao alumno ao concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio así como aos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Trátase dunha materia de formación básica que achega ao concepto de Dereito civil, a persoa física e a persoa xurídica, as cousas e o patrimonio así como dos dereitos subxectivos. Permite coñecer institucións xurídicas esenciais no Dereito civil.	A2
	A3
	A4

Contidos

Tema	
Tema I: O Dereito civil.	O Dereito e as súas clasificacións. Concepto de Dereito civil. O Código civil: sistemática, estrutura e contido. O Título Preliminar do Código civil: especial consideración da interpretación das normas. A lexislación civil especial. Formación histórica do Dereito civil.
Tema II: A codificación e os Dereitos civís territoriais	A codificación e a progresiva descodificación. Os Dereitos civís territoriais e o Código civil. O Dereito civil de Galicia. Lexislación civil especial de Galicia.
Tema III: A persoa, en xeral.	Dereito civil e Dereito da persoa. Concepto e clases de persoa. Capacidade xurídica e capacidade de obrar. Os Dereitos da personalidade: consideracións xerais. En particular: O Dereito á vida e á integridade física. O Dereito á honra, á intimidade e á propia imaxe.
Tema IV: A persoa física.	Comezo da personalidade: o nacemento. A protección xurídica do nasciturus. Fin da personalidade: a morte. A maioría de idade. A menor idade: capacidade de obrar e responsabilidade. A emancipación.
Tema V: A incapacitación.	Significado da incapacitación. Concepto e caracteres. Causas de incapacitación. Requisitos e procedemento de incapacitación. A incapacitación de menores. Efectos da declaración xudicial de incapacidade. Internamento do presunto incapaz. A prodigalidad: procedemento e efectos.

Tema VI: A nacionalidade e a veciñanza civil.	A nacionalidade: concepto. Adquisición da nacionalidade española: adquisición orixinaria (atribución e dereito de opción) e non orixinaria (dereito de opción, carta de natureza, residencia). A consolidación da nacionalidade española. Perda da nacionalidade española. Recuperación da nacionalidade española. Dobre nacionalidade. Proba da nacionalidade española. A veciñanza civil: concepto e réxime xurídico (adquisición, perda e proba).
Tema VII: O domicilio.	Concepto e significado. Clases de domicilio. Pluralidade de domicilios e falta de domicilio. A ausencia: concepto e relevancia xurídica. A defensa do desaparecido. A ausencia non declarada no Dereito civil galego. A ausencia legal: requisitos, efectos e terminación. A declaración de falecemento: requisitos, efectos e cesación.
Tema VIII: O Rexistro Civil.	O Rexistro civil: concepto, significado e lexislación. Características xerais. Feitos inscribibles. Principios do Rexistro civil. Estrutura do Rexistro civil. Títulos que acceden ao Rexistro civil, control de legalidade. Asentos do Rexistro civil. Publicidade do Rexistro civil.
Tema IX: A persoa xurídica.	Concepto, función e significado. Abuso da persoa xurídica e levantamento do veo. Clases de persoas xurídicas. Constitución, adquisición e extinción da personalidade. Capacidade da persoa xurídica. Representación, domicilio e nacionalidade. Extinción da persoa xurídica. A asociación: concepto e regulación. Órganos. A fundación: concepto e regulación. Constitución da fundación. Órganos. Extinción e liquidación.
Tema X: As cousas.	Concepto e requisitos. Clasificación. Bens de dominio público e de propiedade privada. O patrimonio.
Tema XI: O dereito subxectivo.	Dereito subxectivo e relación xurídica: concepto. O Dereito subxectivo: clasificación. Exercicio dos dereitos subxectivos. Límites dos dereitos subxectivos: clasificación. A boa fe. O abuso do dereito. A doutrina dos propios actos. Limitacións temporais: a prescrición e a caducidade.
Tema XII: Feitos, actos e negocios xurídicos. A representación.	O feito xurídico e o acto xurídico. O negocio xurídico: concepto e clases. Elementos esenciais do negocio xurídico: obxecto, causa, forma e declaración de vontade. Elementos accidentais do negocio: condición, termo e modo. Os vicios da vontade. Ineficacia do negocio xurídico. A representación: concepto e clases. Apoderamento e ratificación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	13	15	28
Lección maxistral	36	36	72
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	31	33
Estudo de casos	1	7	8
Exame oral	1	2	3
Presentación	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticarlo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que deberá desenvolver o estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Estudo de casos	Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba para a avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre os temas do programa da asignatura. Os/as alumnos/as deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia en respostas extensas ás preguntas formuladas.	70	A2 A3
Estudo de casos	Esta proba inclúe a realización de casos prácticos: Evaluación dos casos prácticos planteados na aula, que se realizarán de forma individual ou en grupo, segundo a proposta do/a profesor/a.	15	A2
Exame oral	Os/as alumnos/as deberán responder ás preguntas que lles formulen os seus compañeiros/as das incluídas nos traballos que todos/as deben presentar en formato papel o/os día/s da proba e previamente en faixas (os traballos constarán de 20 preguntas coas súas respostas e tendrán unha extensión mínima de 5 páxinas, Times New Roman 12). A calificación de esta proba será a media aritmética da calificación que dé a cada alumno/a o/a profesor/a e o/a compañeiro/a que lle pregunta o día da proba de forma presencial. Non se calificarán os traballos dos/das alumnos/as que non se someten ás preguntas dalgún dos seus compañeiros/as o día da proba.	5	A2 A3 A4
Presentación	Elaboración en grupo e exposición individual dun traballo sobre contidos da asignatura propostos polo/a profesor/a. Nesta proba se valorará, na súa elaboración, ademais do contido, o cumprimento de certas formalidades (extensión, tipo de letra, interlineado, inclusión de un índice, introdución e bibliografía, así como notas a pé de páxina) e, na súa exposición, se valorará a fluidez, o emprego de terminoloxía xurídica, que se exponga de memoria, así como a capacidade de resolver dúbidas formuladas polos/as compañeiros/as e o/a profesor/a. Non se calificará esta proba si non se realiza a exposición oral do traballo, aínda que se participara na elaboración do mesmo.	10	A2 A3 A4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Enténdese, como regra xeral, que os/as alumnos/as optan polo sistema de avaliación continua. O/A alumno/a deberá obter na proba de contidos, como mínimo, un 3 sobre 10 en cada pregunta formulada -nunha delas será posible elixir entre dous opcións- e, para poder compensar a parte teórica con a parte práctica, deberá alcanzar, como mínimo, un 3 sobre dez na proba práctica da asignatura -integrada polos casos prácticos, traballo/s e/ou exposicións e proba oral- e un 4 sobre dez na proba de contidos. A proba de contidos ten un valor do 70% da calificación; o estudo dos casos prácticos un 15 %; as exposicións individuais de traballos realizados en grupo teñen un valor do 10%; e a proba oral ten un valor do 5% da calificación da asignatura.

O/A alumno/a que non se acolla ao sistema de avaliación continua por deixala ou por no poder asistir deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa que aos/as alumnos/as que siguen o sistema de avaliación continua incrementadas en unha, con un valor do 70% da calificación e, ademais, un/uns caso/s prácticos cun valor do 30% da calificación. O/A alumno/a deberá obter, como mínimo, un 3 sobre dez en cada pregunta da proba de contidos e, para poder compensar a parte teórica e práctica, un 3 sobre dez nel/os caso/s e un 4 sobre dez na proba de contidos.

No mesmo curso gardaránse as notas da avaliación continua do segundo período para xuño/xullo.

Convocatoria Fin de carreira: Os/As alumnos/as deberán facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementadas en unha respecto de aqueles que opten pola avaliación continua cun valor do 70% da calificación e, ademais, un/s caso/s prácticos cun valor do 30% da calificación. Deberá obter, como mínimo un 3 sobre dez en cada pregunta da proba de contidos e, para poder compensar a parte teórica e práctica, un 3 sobre dez nel/es caso/s e un 4 sobre dez na proba de contidos.

Alumnos/as con necesidades especiais: Se realizará a adaptación curricular de acordo con o suxerido polo coordinador de discapacidade segundo os protocolos da Universidade.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2019/2020.

A reseña bibliográfica que se inclúe nesta guía docente ten por obxecto facilitar aos/as alumnos/as unha lista aberta de posibles manuais sobre os contidos da materia, cun carácter meramente informativo, aos que poidan acudir para completar as explicacións que proporcione o/a profesor/a na aula.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

LASARTE, C., **Principios de Derecho civil, Tomo I**, última edición,

O`CALLAGHAN, X., **Compendio de Derecho Civil, tomo I**, última edición,

DÍEZ-PICAZO, L./GULLÓN, A., **Sistema de Derecho civil, volumen I**, última edición,

ALBALADEJO, M., **Derecho civil, tomo I**, última edición,

Código civil, última edición,

Ley de Derecho civil de Galicia 2/2006,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil I. Obrigas e contratos/V08G081V01301

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Dereito civil III. Familia e sucesións/V08G081V01501

Outros comentarios

Esta materia será impartida no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito no 1º cuatrimestre do 2º curso pola profesora Teresa Estévez Abeleira.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Empresa: Matemática das operacións financeiras**

Materia	Empresa: Matemática das operacións financeiras			
Código	V03G720V01213			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 2	Cuadrimestre 1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Rodríguez Parada, Sonia			
Profesorado	Rodríguez Parada, Sonia			
Correo-e	srparada@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es MOF Virtu@l			
Descrición xeral	Matemática das operacións financeiras é unha materia que introduce ao estudante na lóxica da valoración financeira. O seu estudo resulta fundamental para a toma de decisións e a correcta interpretación da información no ámbito das finanzas e a contabilidade. Baixo o principio básico do valor do diñeiro no tempo, o estudante coñece e aplica a metodoloxía matemático-financeira á análise das operacións financeiras máis frecuentemente contratadas.			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Empregar as ferramentas de valoración financeira máis apropiadas para a resolución dos problemas expostos	
Mostrar fluidez na resolución dos problemas financeiros básicos e interpretar correctamente os seus resultados	
Utilizar, de forma adecuada, vocabulario e simboloxía matemático-financeira	
Xulgar a consistencia dos seus resultados	
Resolver cuestións financeiras mediante o uso da folla de cálculo	
Organizar de forma eficiente a aprendizaxe	
Identificar o campo de aplicación xeral da Matemática financeira	
Distinguir os aspectos esenciais das operacións financeiras	
Aplicar a lóxica da valoración financeira a novas operacións	
Manexar fontes de información económico-financeira fiables e actualizadas	
Incorporar a retroalimentación personalizada para consolidar o seu proceso de aprendizaxe	
Mostrar unha actitude respectuosa cos demais e consigo mesmo no seu proceso de aprendizaxe	
Realizar actividades que se propoñen de forma voluntaria para a súa autoevaluación	

Contidos

Tema

1. Conceptos básicos: lóxica da valoración financeira e operación financeira	1.1. Valor do diñeiro no tempo 1.2. Capital financeiro 1.3. Comparación e elección de capitais financeiros 1.4. Lei financeira 1.4.1. Lei financeira de capitalización 1.4.2. Lei financeira de desconto 1.5. Suma financeira de capitais financeiros 1.6. Operación financeira 1.6.1. Concepto 1.6.2. Elementos 1.6.3. Clasificación 1.7. Reserva matemática nunha operación financeira 1.7.1. Concepto 1.7.2. Métodos de cálculo 1.8. Principios lóxicos de valoración financeira 1.8.1. Subestimación de capitais futuros respecto dos presentes de igual contía 1.8.2. Proxección ou substitución financeira para capitais financeiros 1.8.3. Produtividade nominal 1.8.4. Equivalencia en toda operación financeira
2. Operacións financeiras de capitalización	2.1. Leis financeiras de capitalización 2.2. Capitalización simple 2.2.1. Concepto 2.2.2. Formulación matemática 2.2.3. Interese simple 2.2.4. Tipos de interese 2.2.5. Liquidación de intereses nunha conta corrente 2.3. Capitalización composta 2.3.1. Concepto 2.3.2. Formulación matemática 2.3.3. Interese composto 2.3.4. Tipos de interese 2.4. Comparación de montantes en capitalización simple e composta 2.5. Reserva matemática dunha operación financeira de capitalización 2.5.1. Cálculo polo método retrospectivo 2.5.2. Cálculo polo método prospectivo 2.6. Tipo de interese e inflación
3. Operacións financeiras de desconto	3.1. Leis financeiras de desconto 3.2. Desconto simple comercial 3.2.1. Concepto 3.2.2. Formulación matemática 3.2.3. Desconto simple 3.2.4. Tipos de desconto 3.3. Desconto bancario 3.3.1. Concepto 3.3.2. Modalidades 3.3.3. Desconto dun efecto 3.3.4. Desconto dunha remesa de efectos 3.4. Vencimientos 3.4.1. Vencimiento común 3.4.2. Vencimiento medio

4. Rendas financeiras certas	4.1. Concepto 4.2. Elementos dunha renda 4.3. Tipos de rendas 4.4. Valoración financeira dunha renda 4.4.1. Valor actual 4.4.2. Valor final 4.4.3. Relación entre valor actual e valor final 4.5. Valoración de rendas constantes 4.5.1. Rendas temporais 4.5.2. Rendas perpetuas 4.6. Valoración de rendas variables 4.6.1. Rendas temporais 4.6.2. Rendas perpetuas 4.7. Rendas financeiras equivalentes 4.8. Rendas valoradas a tipo de interese variable
5. Operacións financeiras de préstamo	5.1. Concepto 5.2. Clasificación 5.3. Tipos de interese 5.4. Formas de amortizar un capital 5.4.1. Amortización a prazo fixo 5.4.2. Amortización normal ou americana 5.4.3. Amortización sucesiva 5.5. Métodos de amortización sucesiva: casos particulares 5.5.1. Método de amortización francés 5.5.2. Método de amortización con termos crecentes en progresión xeométrica 5.5.3. Método de amortización italiano 5.6. Préstamos con carencia 5.7. Préstamos con cancelación anticipada 5.8. Préstamos indizados
6. Operacións financeiras de constitución	6.1. Concepto 6.2. Clasificación 6.3. Formas de constituír un capital 6.4. Casos particulares en modalidade prepagable 6.4.1. Termos constitutivos constantes 6.4.2. Termos constitutivos crecentes en progresión xeométrica 6.4.3. Cotas de constitución constantes 6.5. Casos particulares en modalidade pospagable 6.5.1. Termos constitutivos constantes 6.5.2. Termos constitutivos crecentes en progresión xeométrica 6.5.3. Cotas de constitución constantes
7. Custo e rendemento das operacións financeiras	7.1. Operacións financeiras simples 7.2. Operacións financeiras compostas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	22.5	40	62.5
Resolución de problemas	22.5	45	67.5
Resolución de problemas de forma autónoma	2.5	2.5	5
Resolución de problemas de forma autónoma	2.5	2.5	5
Resolución de problemas e/ou exercicios	3	7	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Explicación dos contidos máis relevantes e de maior dificultade conceptual. Selección de exemplos para clarificar conceptos. Sesións presenciais de 1 hora e media
Resolución de problemas	Resolución de problemas sobre operacións financeiras, tutelada polo docente, tras un previo debate de propostas entre o alumnado. Sesións presenciais de 2 horas e media.

Resolución de problemas de forma autónoma	A metade do cuadrimestre desenvólvese unha tutoría en grupos reducidos, con resolución de dúbidas sobre os temas previamente impartidos. Na última parte da tutoría realízase unha proba curta de nivel básico, que forma parte da avaliación continua do alumnado. Sesións presencial de 2 horas e media.
Resolución de problemas de forma autónoma	A final do cuadrimestre desenvólvese unha tutoría en grupos reducidos, con resolución de dúbidas sobre os restantes temas do programa. Na última parte da tutoría realízase unha proba curta de nivel básico, que forma parte da avaliación continua do alumnado. Sesións presencial de 2 horas e media.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	Sesión tutorial na que se revisan os contidos de teoría e práctica impartidos na primeira parte do programa, con resolución de dúbidas en grupos reducidos. Finaliza cunha proba de nivel básico de curta duración.
Resolución de problemas de forma autónoma	Sesión tutorial na que se revisan os contidos de teoría e práctica impartidos na segunda parte do programa, con resolución de dúbidas en grupos reducidos. Finaliza cunha proba básica de curta duración.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas de forma autónoma	Segunda proba básica de curta duración, que forma parte da AVALIACIÓN CONTINUA do alumnado.	25	
Resolución de problemas de forma autónoma	Primeira proba básica de curta duración, que forma parte da AVALIACIÓN CONTINUA do alumnado.	25	
Resolución de problemas e/ou exercicios	EXAME FINAL: Proba presencial, na data oficialmente establecida. Avalíase a adquisición de competencias de coñecemento, a destreza na práctica e a aplicación da lóxica financeira a novas situacións. Consta de tres niveles: básico, intermedio e avanzado.	50	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Na primeira sesión do curso coméntanse os obxectivos de aprendizaxe que se pretenden alcanzar e a planificación semanal das distintas etapas de aprendizaxe.

O alumnado pode aprobar a materia optando exclusivamente polo sistema de avaliación continua. Para subir nota deberá presentarse ao exame final. De forma alternativa, tamén pode optar por realizar exclusivamente o exame final, que suporá o 100% da súa cualificación. Ambas as alternativas de avaliación mantéñense na primeira e segunda convocatorias. Non así na convocatoria de fin de carreira, na que o exame suporá o 100% da cualificación.

O calendario oficial de exames deberá ser consultado na web institucional da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Rodríguez Sánchez, J. A. y Rodríguez Parada, S. M., **MOF Virtu@I: un recurso para el aprendizaje colaborativo**, 2018

Pablo López, A. de, **Matemática de las operaciones financieras I y II**, 2000

Pablo López, A. de, **Manual práctico de Matemática comercial y financiera. Tomos I y II.**, 2001

Bibliografía Complementaria

Guthrie, G. L. & Lemon, L. D., **Mathematics of Interest Rate and Finance**, 2004

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Decisións de investimento/V03G020V01402

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas - Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre do

2º curso.

A profesora responsable é Sonia M. Rodríguez Parada.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Econometría				
Materia	Econometría			
Código	V03G720V01214			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Verdugo Matés, María Victoria			
Profesorado	Verdugo Matés, María Victoria			
Correo-e	vverdugo@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/vverdugo/			
Descrición xeral	A materia encádrase no primeiro cuadrimestre do segundo curso do grao. Trátase da unha materia para alumnos que xa completaron o primeiro curso, e que por tanto posúen formación nas disciplinas de matemáticas e estatística, un coñecemento básico das cales é moi importante para o estudo da econometría. Deste xeito, o alumno áchase preparado para abordar unha materia de análise como é a econometría, na que empregar os seus coñecementos estatísticos para construír modelos econométricos xenerais, que son aplicables en principio ao estudo e resolución de problemas dunha ampla variedade de materias relacionadas coa titulación.			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprensión das técnicas *económicas básicas desde un punto de vista teórico e aplicado.	
Manexo das técnicas e ferramentas básicas para a cuantificación das relacións entre variables relevantes do mundo económico e empresarial.	
Habilidades para a resolución de problemas de maneira eficaz, así como para a argumentación rigorosa e *inteligible.	

Contidos

Tema	
1. Modelización econométrica.	Definición e obxectivos do modelo econométrico. Deseño e construción do modelo econométrico.
2. Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).	Especificación do modelo. Hipóteses básicas do modelo. Estimación e interpretación dos coeficientes estimados. Propiedades dos estimadores. Bondade de axuste. Contrastes de hipóteses. Predición. Outras cuestións relacionadas co Modelo de Regresión Lineal Clásico (MRLC).
3. Incumprimento das hipóteses clásicas.	Análise, Consecuencias, Diagnoses e posibles solucións se hai incumprimento das hipóteses clásicas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	30	50
Resolución de problemas	6	15	21
Prácticas en aulas informáticas	20	28	48
Observación sistemática	2	5	7
Exame de preguntas obxectivas	2	22	24

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, complementada co uso de medios audiovisuais, así como a introdución dalgunhas preguntas dirixidas ao estudante, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Resolución de problemas	Permite ao alumnado implementar de forma efectiva os coñecementos teóricos adquiridos a partir das sesións maxistras a través da realización de actividades tales como resolución de cuestións, exercicios e problemas. Os obxectivos desta técnica son: alcanzar unha maior competencia no manexo dos contidos aprendidos así como ilustrar as súas potenciais aplicacións.
Prácticas en aulas informáticas	Nestas sesións de laboratorio informático aplicaranse os coñecementos adquiridos nas clases teóricas e prácticas para realizar supostos prácticos coa axuda dun paquete informático econométrico. Os alumnos traballarán de forma autónoma, individualmente ou en grupo, baixo a supervisión do profesor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Resolveranse exercicios e problemas relacionados coa materia

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	Outras evidencias de avaliación continua	30	
Observación sistemática	Seguimento de la actitude do alumno nas actividades	10	
Exame de preguntas obxectivas	controis tutoriais	60	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno poderá elixir o sistema de avaliación que desexa que se lle aplique na materia (**observación**: a elección dun sistema de avaliación significa a renuncia ao outro sistema de avaliación). Para o que debe optar, nos primeiros 15 días do cuatrimestre, entre avaliación continua ou exame final (100% da nota). Para tal fin, habilitarase un contrato que deberá ser asinado obrigatoriamente por todo o alumnado. Se algún alumno non asina este contrato enténdese que opta polo examen final e renuncia á avaliación continua.

A CUALIFICACIÓN DA AVALIACIÓN CONTINUA será o resultado da suma de: controis tutoriais (60%), observación sistemática (10%) , outras evidencias (30%). O docente poderá establecer unha nota mínima nos controis tutoriais como condición necesaria para obter o 100% da cualificación. No caso de non alcanzar dita nota mínima, a cualificación por avaliación continua será, tan só, o resultado de multiplicar por 0,6 a nota media obtida en devanditos controis tutoriais. AVALIACIÓN XULLO e CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: exame teórico-práctico no que se avaliarán as competencias globais da materia e co que se pode alcanzar o 100% da cualificación.

As datas dos exames serán as aprobadas pola Xunta de Facultade e publicadas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Verdugo Matés, M.V. y otros, **Análisis Econométrico. Una aproximación práctica con Shazam**, Delta Publicaciones, 2006

Fernández-Jardón, C. M. y otros, **Econometría Estática Aplicada**, Tórculo, 1997

Novalés, A, **Econometría**, segunda edición, McGraw-Hill, 1997

Greene, W.H., **Análisis Econométrico**, tercera edición, Prentice-Hall, 1999

Guisan M.C, **Econometría**, Mc GrawHill, 1997

Dougherty, C., **Introduction to Econometrics**, second edition, Oxford University Press, 2002

Wooldridge, J.M, **Introducción a la Econometría: Un enfoque moderno**, segunda edición, Thomson-Learning, 2003

Gujarati, **Econometría**, cuarta edición, McGraw-Hill, 2003

Martín, G., J.M. Labeaga y F. Mochón, **Introducción a la Econometría**, Prentice Hall, 1997

Carrascal, U., González, Y. y Rodríguez, B., **Análisis econométrico con EVIEWS**, primera edición, Ra-Ma, 2001

Pena, J. B. y otros, **Cien ejercicios de Econometría**, Pirámide, 1999

Pérez, C., **Problemas resueltos de Econometría**, Thomson Paraninfo, 2006

Cal Bouzada, M.I. y Verdugo Matés, M. V., **Guía de introducción a la econometría utilizando Gretl**, primera edición, Virtual eumed.net, 2013

Verdugo Matés, M. V. y Cal Bouzada, M.I., **Incumplimientos del Modelo de Regresión Lineal Normal Clásico con Gretl**, primera edición, Virtual eumed.net, 2017

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Estatística: Estatística/V03G020V01204

Matemáticas: Matemáticas/V03G020V01104

Outros comentarios

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado por: Mª Vitoria Verdugo Matés.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Macroeconomía				
Materia	Macroeconomía			
Código	V03G720V01215			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Fundamentos da análise económica e historia e institucións económicas			
Coordinador/a	Falagán Mota, Jorge			
Profesorado	Díaz Vazquez, Raquel Falagán Mota, Jorge			
Correo-e	falagan@uvigo.es			
Web	http://http://faitic.uvigo.es/			
Descrición xeral	A macroeconomía céntrase no estudo da conduta da economía no seu conxunto. Analiza: o crecemento a longo prazo, as fluctuacións cíclicas da produción total, o desemprego e a inflación, a oferta monetaria e o déficit presupuestario e o comercio e as finanzas internacionais. Ademais estuda o efecto que ten sobre a economía a aplicación por parte dos gobernos de diferentes políticas económicas			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lograr o manexo por parte dos estudantes da análise económica a través das súas ferramentas básicas, de modo que para abordar preguntas económicas sexan capaces de construír modelos económicos simples, que mediante unha representación simplificada da realidade permitan tratar axeitadamente o problema	A2 A5
Habilidades na busca, identificación e interpretación de fontes de información económica relevante e do seu contido	A3 A4
Esptar o interese dos estudantes respecto á análise dos efectos das políticas macroeconómicas, de modo que ante a aplicación dun novo instrumento de política económica sexan capaces de formarse unha opinión fundamentada sobre a súa eficacia na consecución dos obxectivos para os cales se formulase	A2

Contidos	
Tema	
1. Introducción á Macroeconomía	Temas de estudo da Macroeconomía. A medición da actividade económica.
2. O mercado de bens	Modelo renta gasto. Curva IS.
3. Os mercados financeiros	A oferta e a demanda de diñeiro. A determinación do tipo de xuro. O Banco Central. O multiplicador monetario. A curva LM.
4. Análise conxunta dos mercados de bens e financeiros: o modelo IS-LM	Obtención da curva de demanda.
5. O mercado de traballo	Variables relevantes do mercado de traballo. Determinación de salarios. Determinación de prezos. Taxa de paro natural.
6. Análise conxunta de todos os mercados: o modelo OA-DA	A obtención da curva de oferta. O equilibrio a curto e medio prazo.
7. A curva de Phillips	(*)

8. A inflación, a actividade e o crecemento da cantidade de diñeiro (*)

9. Macroeconomía nunha economía aberta. Tipos de cambio. Mercado de divisas. Balanza de pagamentos e tipos de cambio. Mercados financeiros e tipos de cambio.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	2	4
Lección maxistral	28	42	70
Resolución de problemas	14	18	32
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	16	22
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a aplicación da lóxica, fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Tamén poderán analizarse feitos, problemas ou sucesos reais coa finalidade de coñecelo, interpretalo, reflexionar e completar coñecementos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de problemas ou exercicios relacionados co tema do tema

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para levar a cabo a avaliación continua realizaranse ao longo do curso varias probas sobre os diferentes temas que inclúe a asignatura.	50-100	A2 A3 A4 A5
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame final que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames. O examen evaluará toda a materia exposta ao longo do curso.	50-100	A2

Outros comentarios sobre a Avaliación

Convocatoria Ordinaria:

O alumnado que sexa avaliado en réxime de avaliación continua, nunha escala de 0 a 10 puntos, terá a posibilidade de superar a materia, sempre que en cada proba que se realice ao longo do curso obteña unha cualificación maior ou igual a 4 puntos sobre 10 e o promedio dos resultados das probas sexa maior ou igual a 5 puntos.

Si o alumno/a non supera a materia por avaliación continua ou quere mellorar a cualificación obtida a través da avaliación continua, poderá presentarse ao exame final escrito, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames que se pode consultar na web da Facultade (fccee.uvigo.es). Nese caso, a nota final da materia resultará da suma ponderada da nota obtida na avaliación continua, que suporá un 50% da nota final, e a nota obtida no exame escrito, que valerá el 50% restante da nota final. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

O alumnado que non realizou a avaliación continua poderá presentarse ao exame final escrito, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames que se pode consultar na web da Facultade (fccee.uvigo.es), que se cualificara nunha escala de 0 a 10 puntos. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Convocatoria Extraordinaria: Na convocatoria extraordinaria se manterá o mesmo criterio:

Si se realizou a avaliación continua: a nota final da materia resultará da suma ponderada da nota obtida na avaliación continua, que suporá un 50% da nota final, e a nota obtida no exame escrito, que valerá el 50% restante da nota final. Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10.

Si non se realizou a avaliación continua: Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10 no exame de dita convocatoria, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames que se pode consultar na web da Facultade (fccee.uvigo.es).

Convocatoria Fin de Carrera:

Para aprobar a materia será preciso obter unha nota igual ou superior a 5 puntos sobre 10 no exame de dita convocatoria, que terá lugar na data oficial establecida no calendario de exames que se pode consultar na web da Facultade (fccee.uvigo.es).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Blanchard, O.; Amighini, A. y Giavazzi, F., **Macroeconomía**, 5ª edición,, Pearson Educación, 2012

Bibliografía Complementaria

Belzunegui, B.; Cabrerizo J.; Padilla R. y Valero I., **Macroeconomía: Problemas y ejercicios resueltos**, 3ª edición, Pearson Prentice-Hall, 2013

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/V03G020V01201

Economía: Microeconomía/V03G020V01101

Outros comentarios

As datas de exames se poderán atopar na seguinte ligazón:

<http://fccee.uvigo.es>

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito impártese no 1º cuadrimestre do 2º curso do Programa de Simultaneidade e o profesor responsable é Jorge Falagán Mota

As datas de exames no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito se poderán atopar na seguinte ligazón: <http://doblegradoad.uvigo.es/docencia/segundo-curso>

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito da Unión Europea				
Materia	Dereito da Unión Europea			
Código	V03G720V01216			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Pereira Garrido, María Teresa			
Profesorado	Pereira Garrido, María Teresa			
Correo-e	tpgarrido@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral	O estudo desta materia permitirá ao estudante coñecer mellor a súa condición de cidadán europeo e, sobre todo, ampliará a súa comprensión da dimensión xurídica da Unión Europea. Isto último permitiralle constatar a importancia que pode alcanzar o dereito nos procesos de integración.			

Competencias	
Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecer a estrutura organizativa e institucional da UE, así como o Ordenamento xurídico comunitario e as súas fontes e incidencia no ordenamento nacional así como as súas relacións co ordenamento xurídico internacional	
Ser capaz de manexar e interpretar o ordenamento xurídico comunitario.	
Que os estudantes demostrasen posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral, e adóitase atopar a un nivel que, aínda que se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.	A1
Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ao seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.	A2
Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.	A3
Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado.	A4
Que os estudantes desenvolvesen aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.	A5
Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.	
Coñecer as distintas manifestacións do Dereito na súa evolución histórica e na súa realidade actual.	
Ser capaz de utilizar os principios e valores constitucionais como ferramenta de traballo da interpretación do dereito e desenvolver dialéctica xurídica.	
Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar	

Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión

Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.

Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.

Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e *multiculturalidad.

Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Contidos

Tema

Tema 1. Orixe e evolución histórica da Unión Europea	- Antecedentes históricos da UE - O proceso de profundización da UE: a revisión dos Tratados comunitarios - A adhesión de novos Estados
Tema 2. A especificidade do fenómeno comunitario fronte ao ordenamento internacional	- Configuración xurídica: a UE como Organización Internacional - Valores, obxectivos e principios - Sistema de competencias
Tema 3. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ao dereito interna (I)	- A integración europea no marco das formas de Estado - O Dereito orixinario e o concepto de Constitución
Tema 4. A especificidade do Dereito da Unión Europea fronte ao dereito interna (II)	- Bases constitucionais da pertenza á Unión Europea - A pertenza á UE e as súas consecuencias sobre o sistema constitucional de fontes do Dereito - A pertenza á Unión Europea e as súas consecuencias sobre a organización territorial do Estado español
Tema 5. Sistema institucional da UE (I)	- Consideracións xerais: principios e medios - O Consello Europeo - O Consello
Tema 6. Sistema institucional da UE (II)	- O Parlamento Europeo - A Comisión - Outras institucións e órganos
Tema 7. Ordenamento xurídico da UE (I)	- O Dereito orixinario - O Dereito derivado - O proceso de formación do Dereito derivado
Tema 8. Ordenamento xurídico da UE (II)	- As relacións entre o Dereito da UE e os Dereitos internos dos Estados membros - Os principios de efecto directo, primacía e responsabilidade do Estado - Desenvolvo e execución do Dereito da UE
Tema 9- Sistema xudicial da Unión Europea	- O Tribunal de Xustiza da UE: organización e funcionamento - Sistema de recursos ante o TJUE - A cuestión prejudicial: cooperación entre o TJUE e o xuíz nacional
Tema 10. A aplicación do dereito da Unión Europea (I): Dereitos humanos e cidadanía europea	- O proceso de incorporación dos dereitos no Dereito da UE - A Carta de Dereitos Fundamentais da UE - A cidadanía europea
Tema 11. A aplicación do dereito da Unión Europea (I): As liberdades fundamentais do mercado interior	- O proceso de integración económica - A libre circulación de mercadorías e capitais - A libre circulación de persoas e servizos
Tema 12. A aplicación do dereito da Unión Europea (II): As Políticas da UE	- As políticas comúns da Unión - As políticas compartidas da Unión - As políticas nas que a Unión dispón de competencias de cooperación, apoio, complemento ou axuda
Tema 13: Acción exterior da Unión Europea: Política exterior e de seguridade común	- A personalidade internacional da UE - As competencias internacionais da UE - A Política exterior e de seguridade común
Tema 14. Espazo de liberdade, seguridade e xustiza: tutela xudicial e procesual na Unión Europea	- Proceso de constitución do Espazo de liberdade, seguridade e xustiza - Control de fronteiras, asilo e inmigración - Cooperación xudicial, civil e penal - Cooperación policial en materia penal

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	15	30	45
Lección maxistral	36	54.5	90.5
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	11.5	14.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Proba en que se expón unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.
Lección maxistral	Nas sesións maxistras presentarase e explicará ao alumno os aspectos principais da disciplina

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atenderanse e resolverán as dúbidas expostas polo alumnado en relación *co os contidos da materia impartidos durante as sesións maxistras.
Estudo de casos	Calquera dúbida ou cuestión poderá plantexarse nas clases prácticas, teóricas ou no horario de tutorías que se publicará ó inico do curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Estudo de casos	Proba en que se expón unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20	A2 A3
Exame de preguntas de desenvolvemento	Avaliación do resultado final de aprendizaxe mediante o desenvolvemento de pregunta/*s sobre contidos propios da materia.	80	A1 A4 A5

Outros comentarios sobre a Avaliación

A impartición e avaliación desta materia é responsabilidade de dúas áreas de coñecemento: A área de Dereito Constitucional e a área de Dereito Internacional Público. A área de Dereito Internacional Público impartirá os temas 1 e 2; 5 e 6; e 11- 13, que serán impartidos na primeira metade do cuadrimestre. A área de Dereito constitucional impartirá as leccións 3 e 4; 7-10 e 14; que serán impartidas na segunda metade do cuadrimestre. En canto as dúas primeiras semanas do cuadrimestre, que se adican a clases intensivas teóricas, serán impartidas en primeiro lugar pola Área de Dereito Internacional Público e, a continuación, pola Área de Dereito constitucional.

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2019/2020.

Será condición imprescindible para contabilizar a avaliación continua obter un mínimo de 5 sobre 10 na proba de desenvolvemento de respostas longas.

PRIMEIRA CONVOCATORIA: A) A avaliación continua supón un 20 % sobre o total da calificación final e o exame suporá o 80 % restante. Este consistirá nunha proba de desenvolvemento de diferentes preguntas sobre o contido da materia. *B) Aqueles alumnos que non sigan durante o curso o sistema de avaliación continua ou que non o superaron terán dereito a un exame final que implicará, por unha banda, o desenvolvemento por escrito de diferentes preguntas do programa e suporá o 80% da calificación final, así como a realización dun suposto práctico que suporá o 20% da calificación restante.

NA SEGUNDA CONVOCATORIA: Aplicarase o mesmo sistema de avaliación que na primeira convocatoria, coa excepción de que a nota da avaliación continua só se mantén para a convocatoria de xuño e o curso inmediatamente seguinte.

CONVOCATORIA FIN DE CARREIRA: A avaliación contará de preguntas de resposta longa e o desenvolvemento dun caso práctico. As preguntas de resposta longa valerán un 80% da nota final; o desenvolvemento dun caso práctico valerá o 20% da nota final.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Mangas Martín, A y Liñán Noguerras, D.J, **Instituciones y Derecho de la Unión Europea**, Tecnos,
 Sobrino Heredia, J.M, **Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, del Derecho de la Unión Europea y del Derecho Internacional de los espacios**, Tirant lo blanch,
 Schütze, R., **European Union Law**, Cambridge University Press,

Bibliografía Complementaria

Abellán Honrubia, V; Vilá Costa, B y Olesti Rayo, A, **Lecciones de Derecho comunitario europeo**, Ariel,
Alcaide Fernández, J; Casado Raigón, R, **Curso de Derecho de la Unión Europea**, Tecnos,
Díez de Velasco, M (Coordinado por JM Sobrino), **Las Organizaciones Internacionales**, Tecnos,
Sánchez, Víctor, M (dir), **Derecho de la Unión Europea**, Huygens,
Sánchez Ramos, B (dir), **La Unión Europea como actor global. Algunas cuestiones analizadas desde el Tratado de Lisboa**, Tirant lo blanch,
García Gestoso, N, **Soberanía y Unión Europea. Algunas cuestiones críticas desde la Teoría de la Constitución**, Atelier,

Chalmers, D., **European Union law : texts and materials**, Cambridge University Press,

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito: Dereito constitucional I/V08G081V01103

Dereito: Dereito constitucional II/V08G081V01204

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Dereito internacional público/V08G081V01303

Outros comentarios

O Manual recomendado para preparar a materia en castelán é o dos Profesores Mangas Martín e Liñán Nogueiras.

A docencia dun grupo teórico e un grupo práctico desta materia no grao en dereito será impartida en inglés pola profesora Laura Movilla Pateiro (área de Dereito Internacional Público) e outro/a profesor/a da área de Dereito Constitucional.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de empresas - Grao en Dereito impártese no 1º cuatrimestre do 2º Curso con esta mesma guía, impartida pola profesora Teresa Pereira Garrido (área de Dereito Internacional Público) e outro/a profesor/a da área de Dereito Constitucional.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Empresa: Contabilidade financeira I				
Materia	Empresa: Contabilidade financeira I			
Código	V03G720V01221			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale FB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía financeira e contabilidade			
Coordinador/a	Muñoz Dueñas, María del Pilar			
Profesorado	Muñoz Dueñas, María del Pilar Orge Miguez, Jose Carlos			
Correo-e	pilar.munoz@uvigo.es			
Web	http://fccee.uvigo.es			
Descrición xeral	Introducir ao alumno no ámbito da información económico-financeira como instrumento necesario ao proceso de toma de decisións no contexto das entidades lucrativas.- Incorporar ao alumno á filosofía do sistema contable como sistema informativo integrado en toda organización, imprescindible para o seu adecuado funcionamento.- Fomentar no alumno a idea da utilidade da ciencia contable tanto para a sociedade no seu conxunto como no ámbito da concreta entidade económica.			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Conocer las bases conceptuales de la contabilidad como ciencia social, su caracter de sistema de información de características especiales, así como el concepto de utilidad de la información económico-financiera en el entramado económico.	A2 A3 A4
Conocer el funcionamiento básico de un sistema contable como instrumento informativo al servicio del proceso de toma de decisiones	A2 A3 A4
Conocer la regulación positiva de la contabilidad, sus objetivos y carácter relativo, así como el funcionamiento del sistema contable empresarial en el contexto de la regulación positiva española.	A2 A3 A4

Contidos

Tema	
1. A información económica e a toma de decisións	1.1. A información económico-empresarial 1.2. A utilidade da información económica. 1.3. Os usuarios da información económica. 1.4. A información contable: características e requisitos
2. Concepto e División da Contabilidade	2.1. Introducción ao concepto de contabilidade 2.2. División da contabilidade.
3. O Patrimonio da Empresa: elementos e relacións	3.1. O patrimonio da empresa e os seus compoñentes. 3.2. Análisis do Activo. 3.3. Análisis do Pasivo. 3.4. O fondo de manobra. 3.5. O período medio de maduración da empresa.

4. Método contable e o seu *instrumentalización	4.1. O método contable e os seus obxectivos. 4.2. Os feitos contables: A súa clasificación e formulación. 4.3. Os feitos contables e o concepto de resultado. 4.4. A conta como instrumento contable. 4.5. Tipos de conta e o seu funcionamento. 4.6. O método de partida dobre. 4.7. O rexistro das operacións contables. 4.8. Contas administrativas e contas especulativas.
5. O ciclo contable	5.1. O ciclo contable: concepto e fases. 5.2. A fase inicial: inventario e apertura. 5.3. O desenvolvemento do exercicio: fase de xestión. 5.4. As operacións de conclusión do exercicio: a fase de peche. 5.5. A elaboración das contas anuais
6. A normalización contable: a regulación legal da contabilidade en España	6.1. A normalización contable: concepto, utilidade e tipos. 6.2. A regulación legal da contabilidade en España: o Plan Xeral de Contabilidade. 6.3. A estrutura do Plan Xeral de Contabilidade. 6.4. Os principios contables e as contas anuais.
7. O proceso de valoración contable	7.1. A valoración contable: concepto. 7.2. Valoración analítica e valoración sintética. 7.3. Os criterios de valoración no Plan Xeral de Contabilidade español.
8. Análise e *contabilización das existencias	8.1. Concepto e clases de existencias. 8.2. A valoración das existencias. 8.3. A *contabilización das existencias. 8.4. Depreciación das existencias. 8.5. A problemática contable de envases e embalaxes. 8.6. A problemática contable do IVE.
9. Dispoñibilidades líquidas e dereitos de cobro	9.1. O efectivo e outros activos líquidos equivalentes. 9.2. Os dereitos correntes de cobro. 9.3. A depreciación dos dereitos correntes de cobro.
10. O pasivo corrente	10.1. O pasivo: concepto e clases. 10.2. Os pasivos por operacións de tráfico. 10.3 As débedas con entidades de crédito e outros pasivos de natureza financeira. 10.4. Outras contas pasivas.
11. O inmovilizados material e intanxible	11.1. Concepto e clases. 11.2. O inmovilizado material. 11.3. Os inmovilizados materiais en curso. 11.4. Os investimentos inmobiliarios. 11.5. O inmovilizado intangible. 11.6. As correccións valorativas.
12. Os investimentos financeiros	12.1. Concepto e clases. 12.2. A valoración dos investimentos financeiros. 12.3 Os dereitos preferentes de subscrición e a súa problemática contable. 12.4. A problemática contable das accións e participacións de capital. 12.5. A problemática contable dos valores de renda fixa e créditos asimilados.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	60	90
Resolución de problemas	15	30	45
Observación sistemática	2	0	2
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	2	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Ao longo das clases prácticas, a medida que os alumnos desenvolven de modo autónomo problemas ou exercicios propostos polo profesor, resolveranse as dúbidas ou cuestións dun modo personalizado.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Observación sistemática	Percepción atenta, racional, planificada e sistemática por parte do docente co obxectivo de rexistrar as manifestacións do comportamento do alumnado. Trátase de valorar aprendizaxes e accións e como levan a cabo valorando a orde, precisión, destreza, eficacia...	10	A2 A3 A4
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre algúns aspectos teóricos. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia con respostas relativamente extensas.	20	A2 A3 A4
Resolución de problemas e/ou exercicios	Proba na que ou alumno/a debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/as polo profesor/a. E este modo, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	70	A2 A3 A4

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua

Durante o curso o alumno será obxecto de avaliación a través de probas escritas de desenvolvemento, de resolución de problemas e exercicios, así como da realización de actividades na aula que serán computadas e rexistradas a través da observación sistemática por parte do profesor.

As preguntas de desenvolvemento avalían o nivel de coñecementos teóricos e supón o 20% da cualificación da materia. Durante o curso, avaliarase a disposición do alumno ante a materia (asistencia, participación, actitude, ...) que será rexistrada a través dunhas cualificacións que suporá até o 10% da cualificación final. O 70% restante da cualificación da materia por avaliación continua derivarase dun exame escrito que se celebrará ao final do curso, nas datas oficiais establecidas polo centro, na que se avaliarán as destrezas do alumno a través da resolución de problemas e/ou exercicios.

Para superar a materia no proceso de avaliación continua será preciso obter unha nota mínima de 4 sobre 10 na proba que avalía as destrezas a través da resolución de problemas e ou exercicios. En caso contrario, a nota máxima global que se poderá obter por avaliación continua é un 4,5.

Para a convocatoria extraordinaria de xullo manteranse as cualificacións correspondentes á Observación sistemática e á do Exame de preguntas de desenvolvemento, polo que esta proba será o 70% da nota final.

Avaliación global

Si o alumno non desexa ser valorado polo anteriormente descrito proceso de avaliación continua, deberá comunicar por correo electrónico ao profesor coordinador, antes do 1 de outubro, o seu desexo de avaliarse a través dunha única proba. Esta proba, na que se poderá obter até un total de 10 puntos, conterá preguntas de desenvolvemento e resolución de problemas e/ou exercicios e será realizada, na convocatoria ordinaria e na extraordinaria, nas datas oficiais establecidas polo centro.

Exame de Fin de Carreira

Os alumnos que concorran a esta convocatoria serán avaliados co mesmo criterio descrito no apartado de avaliación global.

As datas dos exames oficiais deberán ser consultadas na páxina web da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Plan General de Contabilidad. R.D. 1514/2007, de 16 de noviembre (B.O.E. 20/11/07),

- Antonio Sociás Salvá y otros, **Contabilidad Financiera. El Plan General de Contabilidad 2007**, Ed. Pirámide,
- Jose Luis Wanden-Berghe Lozano (coord.), **Contabilidad Financiera. El Nuevo Plan General de Contabilidad y de PYMES.**, Ed. Pirámide,
- Enriqueta Gallego y Mateo Vara, **Manual Práctico de Contabilidad Financiera.**, Ed. Pirámide,
M.F. Losilla; A. Moreno; F. Rodriguez, **Prácticas de Contabilidad financiera**, Garceta G.E.,

---

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Contabilidade financeira II/V03G020V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Empresa: Matemática das operacións financeiras/V03G020V01202

Outros comentarios

Esta materia no *PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Dereito impártese no 2º cuadrimestre do 2º curso e o/o profesor/a responsable é Pilar Muñoz Dueñas

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito penal I				
Materia	Dereito penal I			
Código	V03G720V01222			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Vicente Remesal, Javier de			
Profesorado	Valeije Álvarez, María Inmaculada Vicente Remesal, Javier de			
Correo-e	jremesal@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Nesta materia analízanse fundamentalmente todos os elementos da teoría do delito, máis as consecuencias xurídicas.(2) Observacións: Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impartese no 2º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable está integrado por Dª. Natalia Torres Cadavid e Dª. María Dolores Vázquez Iglesias.			

Competencias	
Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
CE51 - Coñecer o concepto de Dereito penal, os criterios de aplicación temporal e espacial das normas penais, a Teoría Xeral do delito e as consecuencias xurídicas do delito.	A2 A3 A5
CE52 - Saber interpretar e aplicar as normas de Dereito penal prestando especial atención ao seu desenvolvemento pola doutrina penal española e comparada.	A2 A3 A5
CE54 - Ser capaz de identificar problemas de Dereito penal e de achegar solucións xuridicamente admisibles aos supostos prácticos, manexando adecuadamente as fontes, os principios e valores constitucionais, e a argumentación xurídica.	A2 A3

Contidos	
Tema	
INTRODUCCIÓN:	Lección 1. Dereito Penal. Denominación. Dereito penal obxectivo. Concepto formal de Dereito Penal. Concepto material de Dereito Penal. Autonomía ou acesoriedade do Dereito penal. Parte xeral e parte especial do Dereito penal Lección 2. O ius puniendi ou potestade punitiva (o denominado Dereito penal subjetivo) Lección 3. Ciencia xurídico penal, ciencias penais e relacións do Dereito penal con outras ramas do Dereito Lección 4. Evolución da ciencia penal e do Dereito penal. Lección 5. Fontes do Dereito penal. O principio de legalidad penal. A lei penal. Outras fontes do Dereito penal. Lección 6. Interpretación da lei penal. Lección 7. Ámbito temporal da lei penal Lección 8. Ámbito espacial da lei penal

O DELITO	Lección 9. Concepto de delito. A estrutura do concepto de delito: a súa evolución. Concepto legal de delito no Dereito español. Lección 10. A acción ou conduta como fundamento do delito Lección 11. Ausencia de acción: causas e supostos. As actuacións das persoas xurídicas.
O DELITO COMISIVO	Lección 12. O tipo de inxusto. Clases de delitos (tipos). Lección 13. A antijuridicidade. O ben xurídico. Lección 14. Parte obxectiva do tipo de inxusto. Elementos obxectivos do tipo. Tipos abertos e elementos especiais de antijuridicidade. Elementos esenciais e accidentais do tipo. Lección 15. Parte obxectiva do tipo en delitos de resultado: causalidade e imputación obxectiva. Lección 16. Parte subjetiva do tipo. Introducción. Elementos subjetivos (específicos) do tipo ou do inxusto. O dolo. Lección 17. Exclusión do dolo: o erro de tipo. Erro de prohibición. Erro directo e inverso (de tipo ou de prohibición). Erro sobre causas de xustificación. Erro sobre causas de atipicidade penal. Erro sobre os tipos abertos. Lección 18. A imprudencia. O delito imprudente. Lección 19. Principio de responsabilidade subjetiva e combinacións de dolo e imprudencia (ou dolo e dolo). Lección 20. Parte negativa do tipo: causas de atipicidade. Lección 21. Parte negativa do tipo: causas de xustificación. Lección 22. Lexítima defensa. Lección 23. Estado de necesidade e estado de necesidade defensivo. Lección 24. Caso fortuito. Risco permitido. Inexigibilidade xurídica xeral. Lección 25. O cumprimento dun deber e o exercicio lexítimo dun dereito, oficio ou cargo. A cuestión da obediencia debida. O consentimento. Lección 26. A culpabilidade. A imputabilidade. A lei de responsabilidade penal do menor de idade. A actio libera in causa? Lección 27. A conciencia da antijuridicidade. O erro de prohibición (remisión). O erro sobre as causas de inculpabilidade. A inexigibilidade subjetiva. O medo insuperable. Distintas clases de emocións, afectos ou estados persoais e o seu relevancia. O conflito de conciencia e o delincente por convicción. Lección 28. A punibilidade. As condicións obxectivas de punibilidade. As condicións de procedibilidade. As escusas absolutorias.
O DELITO OMISIVO	Lección 29. A omisión. Clases: tipos de omisión pura e tipos de comisión por omisión. O tipo de omisión pura. O tipo de comisión por omisión. Peculiaridades dos delitos omisivos.
FORMAS DE APARICIÓN DEL DELITO	Lección 30. As etapas na realización do delito. Lección 31. A codelincuencia: a autoría. Conceptos de autor. Distinción entre autoría e participación no sistema da autoría restrictiva: consecuencias e criterios. As formas da autoría. A regulación da autoría no Código penal. Lección 32. A codelincuencia: a participación. As formas de participación no Código penal. Lección 33. Unidade e pluralidade de delitos. O concurso de leis: regras. O concurso de delitos. Delito permanente e delito de hábito. Delito continuado.
CIRCUNSTANCIAS MODIFICATIVAS GENÉRICAS	Lección 34. Circunstancias genéricas. Teoría del delito o de la determinación de la pena. Diversos sistemas legislativos. Clasificación sistemática. Lección 35. Circunstancias atenuantes. Las eximentes incompletas
AS CONSECUENCIAS XURÍDICAS DO DELITO	Lección 36. O sistema de sancións no Dereito penal español. A pena privativa de liberdade. Formas substitutivas da execución das penas privativas de liberdade. Lección 38. Penas privativas de dereitos. A pena de multa. Disposicións comúns sobre as penas, as súas clases e efectos. Lección 39. Aplicación e determinación das penas. Lección 40. As medidas de seguridade. As consecuencias accesorias. Lección 41. Extinción da responsabilidade criminal. Lección 42. A responsabilidade civil derivada de delitos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Resolución de problemas	21	46	67

Lección maxistral	53	100	153
Exame de preguntas obxectivas	5	0	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Resolución de problemas	
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto do estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Atención personalizada en relación coa docencia impartida en sesión maxistral
Resolución de problemas	Atenderase no horario habitual de titorías dos profesoras e profesoras da material publicado no centro. Non se atenderán dúbidas por correo electrónico

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas	SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA O sistema de avaliación continua consistirá na asistencia a clase e nun exame final. Valorarase positivamente á asistencia ás clases prácticas ao longo do curso, outorgándose 2 puntos na cualificación final a quen asista como mínimo ao 80% das clases prácticas. No caso de que por calquera causa o/a alumno/a non poida asistir ao 80%, non poderá acollerse ao sistema de avaliación continua, debendo someterse a un único exame final.	20	A2 A3 A5
Exame de preguntas obxectivas	Para quen se someta á avaliación continua, o exame final puntuarase sobre un máximo de 8 puntos. O exame final comprenderá a totalidade do temario e constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica, que se cualificarán de 0 a 4 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá en probas tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución dun ou varios casos prácticos. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. O exame final celebrarase na data oficial da convocatoria ordinaria para a primeira oportunidade, atendendo ao calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2018-2019. Para superar a materia polo sistema de avaliación continua é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma das puntuacións antes indicadas en cada parte (asistencias ás clases prácticas + parte teórica do exame + parte práctica do exame). Mediante estas probas avalíanse os seguintes resultados da aprendizaxe: coñecer o significado e a función do Dereito penal, coñecer as fontes do Dereito penal, utilizar os diferentes métodos de interpretación xurídica aplicados ao Dereito penal, coñecer, comprender, interpretar e analizar adecuadamente as categorías e conceptos da Teoría xeral do delito, coñecer e comprender os problemas sobre os concursos de leis e delitos, resolver supostos prácticos en materia penal, manexando adecuadamente as aportacións doutrinais e xurisprudenciais para fundamentar xuridicamente a solución.	80	A2 A3 A5

Outros comentarios sobre a Avaliación

1. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 1.ª EDICIÓN DE ACTAS

a) SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA Descríbese nos apartados anteriores.

b) SISTEMA DE EXAME FINAL Para quen non opte polo sistema de avaliación continua, a avaliación da materia consistirá nun único exame final, na data fixada no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2018-2019.

O devandito exame, que comprenderá a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia, constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica, que se cualificarán de 0 a 5 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá en

probas tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución dun ou varios casos prácticos. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ámbalas dúas partes.

2. CRITERIOS DE AVALIACIÓN PARA ASISTENTES 2.ª EDICIÓN DE ACTAS E FIN DE CARREIRA

A avaliación da materia consistirá nun único exame final, na data fixada no calendario oficial aprobado pola Xunta de Facultade para o curso 2018-2019.

O devandito exame, que comprenderá a totalidade do temario e constitúe o 100% da cualificación da materia, constará de dúas partes, unha teórica e outra práctica, que se cualificarán de 0 a 5 puntos cada unha delas. A parte teórica consistirá en probas tipo test, para cuxa cualificación as respostas correctas suman o mesmo que restan as incorrectas, non puntuando as deixadas en branco. A parte práctica consistirá na resolución dun ou varios casos prácticos. A cualificación final do exame será a suma das cualificacións obtidas en cada unha das partes. Para superar a materia é necesario obter un mínimo de 5 puntos na suma da cualificación de ámbalas dúas partes.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel, **Lecciones de Derecho penal. Parte general**, 3, Tirant lo Blanch, 2016

LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel (Dir.), **Derecho Penal en casos. Parte general. Estudio analítico-práctico**, Tirant lo Blanch, 2018

MIR PUIG, Santiago, **Derecho Penal, Parte General**, 10, Reppertor, 2016

MUÑOZ CONDE, Francisco/GARCÍA ARÁN, Mercedes, **Derecho Penal, Parte General**, 9, Tirant lo Blanch, 2015

ROXIN, Claus, **Derecho Penal, Parte General, t. II: Especiales formas de aparición del delito, trad. de la 1.ª ed. alemana y notas por D.-M. Luzón Peña, J. M. Paredes Castañón, M. Díaz y García Conlledo y J. de Vice**, Civitas-Thomson Reuters, 2014

Bibliografía Complementaria

BERDUGO GÓMEZ DE LA TORRE, Ignacio/ARROYO ZAPATERO, Luis/ FERRÉ OLIVÉ, Juan Carlos/ GARCÍA RIVAS, Ni, **Curso de Derecho Penal. Parte General**, 2, Experiencia, 2010

BUSTOS RAMÍREZ, Juan J./HORMAZÁBAL MALARÉE, Hernán, **Lecciones de Derecho penal. Parte general**, 2, Trotta, 2006

CEREZO MIR, José, **Curso de DP español, PG. t. I: Introducción**, 6, Tecnos, 2005

CEREZO MIR, José, **Derecho Penal, PG**, B de F, 2008

CEREZO MIR, José, **Curso de Derecho Penal Español. Parte General. T. II: teoría jurídica del delito**, 6, Tecnos, 1998

CEREZO MIR, José, **Curso de Derecho Penal Español. Parte General. T. III: teoría jurídica del delito/2**, 1, Tecnos, 2005

CORCOY BIDASOLO, Mirentxu/MIR PUIG, Santiago (dirs.), **Comentarios al CP. Reforma LO 1 y 2 /2015**, Tirant lo Blanch, 2015

CUELLO CONTRERAS, Joaquín/MAPELLI CAFFARENA, Borja, **Curso de Derecho Penal, Parte General**, 3, Tecnos, 2015

DEMETRIO CRESPO, Eduardo, **Prevención general e individualización judicial de la pena**, 2, B de F, 2016

DEMETRIO CRESPO, Eduardo (Coord.), **Lecciones y materiales para el estudio del Derecho penal, t. II: Teoría del delito**, 2, Iustel, 2015

DÍEZ RIPOLLÉS, José Luis, **Derecho penal español, Parte General, en esquemas**, 4, Tirant lo Blanch, 2016

ESER, Albin/BURKHARDT, Björn, **Derecho Penal. Cuestiones fundamentales de la Teoría del Delito sobre la base de casos de sentencias (trad. S. Bacigalupo y M. Cancio Meliá, supervisada por E. Bacigalupo)**, Colex, 1995

GIL GIL, Alicia/LACRUZ LÓPEZ, Juan Manuel/MELENDO PARDO, Mariano/NÚÑEZ FERNÁNDEZ, José, **Curso de Derecho penal, Parte General**, 2, Dykinson, 2015

GÓMEZ RIVERO, M^a. del Carmen (Coord.), **Nociones fundamentales de Derecho penal. Parte general**, 4, Tecnos, 2019

GÓMEZ RIVERO, M^a. del Carmen/MENDOZA CALDERÓN, Silvia, **Casos prácticos de Derecho penal, Parte general**.

Adaptado al EEES, Tecnos, 2019

GONZÁLEZ CUSSAC, José Luis / ORTOS BERENGUER, Enrique, **Compendio de Derecho penal. Parte general**, 7, Tirant lo Blanch, 2017

GRACIA MARTÍN, Luis, **Lecciones de Consecuencias Jurídicas del Delito**, 5, Tirant lo Blanch, 2015

JAKOBS, Günther, **Derecho Penal, Parte General, Fundamentos y teoría de la imputación, trad. de la 2ª. ed. de J. Cuello Contreras y J. L. Serrano González de Murillo**, 2, Pons, 1997

JESCHECK, Hans Heinrich, **Tratado de Derecho Penal, Parte General (trad. de la 3.ª ed. y adiciones de Mir Puig y Muñoz Conde)**, Bosch, 1981

JESCHECK, Hans Heinrich/WEIGEND, Thomas, **Tratado de DP, PG, 5.ª ed. alemana, trad. de M. Olmedo Cardenete**, Comares, 2002

LANDECHO VELASCO, Carlos María (S.J.)/MOLINA BLÁZQUEZ, Concepción, **Derecho penal español, Parte General**, 10, Tecnos, 2017

LASCURAÍN SÁNCHEZ, Juan Antonio (coord.)/BACIGALUPO SAGESSE, S./BAJO FERNÁNDEZ, Miguel/CANCIO MELIÁ, **Introducción al DP**, Civitas-Thomson Reuters, 2011

LÓPEZ BARJA DE QUIROGA, Jacobo/ENCINAR DEL POZO, Miguel Ángel/VILLEGAS GARCÍA, M^a. Ángeles, **Código Penal comentado con jurisprudencia sistematizada y concordancias**, 6, Francis Lefebvre, 2019

LUZON CUESTA, José María, **Compendio de Derecho Penal. Parte General. (Adaptado al programa de la oposición a ingreso en las carreras judicial y fiscal (BOE 9-7-2018))**, 25, Dykinson, 2019

LUZÓN PEÑA, Diego-Manuel (Dir.), **Enciclopedia Penal Básica**, Comares, 2002

MAQUEDA ABREU, M^a. Luisa/LAURENZO COPELLO, Patricia, **El Derecho penal en casos. Parte General. Teoría y práctica**, 5, Tirant lo Blanch, 2017

MARTÍNEZ-BUJÁN PÉREZ, Carlos, **La autoría en Derecho penal. Un estudio a la luz de la concepción significativa (y del Código penal español)**, Tirant lo Blanch, 2019

MORENO-TORRES HERRERA, M^a. Rosa, **Lecciones de Derecho Penal. Parta General**, 4, Tirant lo Blanch, 2018

MORILLAS CUEVA, Lorenzo, **Sistema de Derecho penal. Parte general**, Dykinson, 2018

PÉREZ DEL VALLE, Carlos, **Lecciones de Derecho penal. Parte general**, 2, Dykinson, 2018

POLAINO NAVARRETE, Miguel, **Lecciones de Derecho Penal, Parte General. T. II. 2^a ed**, 2, Tecnos, 2016

POLAINO NAVARRETE, Miguel, **Lecciones de Derecho penal. Parte general, T. I**, 4, 2019

POLAINO NAVARRETE, Miguel/POLAINO ORTS, Miguel/ROXIN, Claus, **Política criminal y dogmática penal**, Ediciones Nueva Jurídica, 2018

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo, con la colabor. de MORALES PRATS, Fermín, **Parte General del Derecho Penal**, 5, Aranzadi, 2015

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo (dir.)/MORALES PRATS, Fermín (Coord.), **Comentarios al Código Penal Español, Tomo I-II**, 7, Aranzadi, 2016

QUINTERO OLIVARES, Gonzalo / CARBONELL MATEU, Juan Carlos / MORALES PRATS, Fermín / GARCÍA RIVAS, Ni, **Esquemas de teoría jurídica del delito y de la pena**, 4, Tirant lo Blanch, 2018

RIOS, J./PASCUAL, E./ETXEBARRIA, X, **Manual sobre las consecuencias jurídicas del delito. Su determinación y aplicación**, 2016

ROCA DE AGAPITO, L. (Dir.), **Las Consecuencias Jurídicas del Delito**, 2017

RODRÍGUEZ RAMOS, Luis, **Compendio de Derecho penal. Parte general**, 2^a ed. colaborac. de Rodríguez Ramos Ladaría, Gabriel, Dykinson, 2010

ROXIN, Claus, **Derecho Penal, Parte General, t. I: Fundamentos. La estructura de la teoría del delito**, trad. de la 2.ª ed. alemana y notas por D.-M. Luzón Peña, M. Díaz y García Conlledo y J. de Vicente Remesal, Civitas, 1997

RUBIO LARA, Pedro Ángel, **Manual Teórico Práctico de la Teoría Jurídica del Delito. (Adaptado a las Reformas de 2015)**, Tirant lo Blanch, 2017

RUBIO LARA, Pedro Ángel, **Teoría de la pena y consecuencias jurídicas del delito**, Tirant lo Blanch, 2017

SANCHEZ MELGAR, J. (Coord.), **Código Penal. Comentarios y Jurisprudencia. (2 volúmenes)**, Sepin, 2016

ZARATE CONDE, A./GONZALEZ CAMPO, E., **Derecho Penal. Parte general. Obra adaptada al temario de oposicion para el acceso a la carrera judicial y fiscal**, 2019

ZUGALDÍA ESPINAR, José Miguel (Dir.), **Fundamentos de Derecho Penal, Parte General**, 4, Tirant lo Blanch, 2010

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Dereito penal II/V08G081V01402

DATOS IDENTIFICATIVOS**Dereito civil I. Obrigas e contratos**

Materia	Dereito civil I. Obrigas e contratos			
Código	V03G720V01223			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS 6	Sinale OB	Curso 2	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Dereito privado			
Coordinador/a	Noriega Rodríguez, Lidia			
Profesorado	Abundancia Domínguez, José Martínez Hens, Elena Noriega Rodríguez, Lidia			
Correo-e	lidianr@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia obligatoria do primeiro cuatrimestre do segundo curso que trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obrigación e os contratos. Dedícase unha especial atención á responsabilidade civil tanto contractual como extracontractual			

Competencias

Código	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Trata os elementos esenciais do Dereito Civil patrimonial, a saber, a obriga e os contratos.	A2
Dedícase una especial atención á responsabilidade civil tanto contractual coma extracontractual.	A3 A4

Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.

Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.

Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.

- Coñecer a función do Dereito como sistema regulador das relacións sociais.
  - Coñecer as normas civís relativas ao dereito de Obrigacións, á Teoría Xeral da Contratación e aos Contratos en particular, con referencia á responsabilidade civil contractual e extracontractual
  - Ser capaz de identificar problemas xurídicos de Dereito civil, abordando a súa solución mediante a procura, interpretación e aplicación da normativa civil aplicable ao suposto concreto
- Capacidade de análise e síntese para a elaboración e defensa de argumentos, así como, organización, planificación e utilización do tempo ante situacións de presión.
- Capacidade para a toma de decisións de forma autónoma e independente de liderado e capacidade para o traballo cooperativo en equipo, como habilidades nas relacións interpersoais que favorezan a eficacia interpersoal.
- Capacidade de comportarse de maneira ética e con responsabilidade social como cidadán e como profesional, respectando a diversidade e multiculturalidade.
- Ser capaz de resolver problemas e interpretar datos derivados da realidade en relación co seu significado e relacionalos coas distintas ramas do ordenamento xurídico.

Ser capaz de identificar problemas xurídicos e abordar a súa solución de modo interdisciplinar.
 Uso de linguas estranxeiras nas actividades das diferentes materias.

Contidos

Tema

Tema I. Derecho Civil Patrimonial. A obrigación. Fontes.	1. Dereito Civil Patrimonial. 2. O dereito de obrigacións. Noción de obrigacións. 3. As obrigacións naturais. 4. Fonte das obrigacións. O artigo 1089 do Código civil. 5. Consideración sobre as distintas fontes das obrigacións.
Tema II. Estructura da relación obligatoria. A clasificación das obrigacións.	1. A estrutura xeral da relación obligatoria. 1.1. Os suxeitos da obrigación. 1.2. A prestación. 2. O dereito e crédito: diferenciación dos dereitos reais. 3. Clasificación das obrigacións. 3.1. Obrigacións persoaisimas e non persoaisimas. 3.2. Obrigacións mancomunadas e solidarias. 3.3. Obrigacións positivas e negativas. 3.4. Obrigacións transitorias e duraderas. 3.5. Obrigacións principais e accesorias. 3.6. Obrigacións de cuota líquida e ilíquida. 3.7. Obrigacións divisibles e indivisibles. 3.8. Obrigacións xenéricas e específicas. 3.9. Obrigacións simples e complexas.
Tema III. A modificación das obrigacións. Aa extinción das obrigacións: o art. 1156 Código do civil.	1. Diferentes tipos de modificacións. 2. Os cambios do acreedor. 3. Os cambios do deudor. 4. O art. 1156 do Código civil e as causas da extinción da obrigacións. 5. O cumprimento ou o pago en xeral. 6. A perda da cosa o a imposibilidade sobrevenida da prestación. 7. A condonación ou remisión da debeda. 8. A confusión. 9. A compensación. 10. A novación.
Tema IV. O incumplimento das obrigacións: causas e efectos. A protección do crédito.	1. Os supostos do incumplimento. 2. A responsabilidade do deudor. 3. O caso fortuito e a forza maior como causas de exoneración para o deudor. 4. A responsabilidade do deudor por incumplimento a él imputable. 5. A reacción do acreedor e a execución forzosa. 6. A indemnización de danos e perxuicios. 7. O artigo 1911 do Código civil: a responsabilidade patrimonial universal e seus caracteres. 8. Nocións básicas sobre as accións subrogatorias, directa e pauliana. 9. A acción subrogatoria ou indirecta. 10. A acción directa. 11. A acción pauliana ou revocatoria.
Tema V. O contrato: concepto e requisitos. A formación do contrato.	1. O concepto de contrato. 2. Clasificación dos contratos. 2.1. Contratos consensuais, reais e formales. 2.2. Contratos gratuitos e contratos onerosos. 2.3. Contratos típicos e atípicos. 2.4. Contratos instantáneos, duraderos e de execución periódica. 2.5. Contratos bilaterales e unilaterales. 3. Os elementos do contrato. 3.1. Elementos esenciais. 3.2. Elementos accidentais. 4. A libre formación do consentimento e os vicios da vontade. 4.1. O error. 4.2. A violencia. 4.3. A intimidación. 4.4. O dolo. 5. A forma do contrato. O principio de liberdade de forma.

Tema VI. O precontrato. As condicións xerais da contratación. A interpretación e integración do contrato.	1. O precontrato ou promesa de contrato. 2. O contrato de opción. 3. As condicións xerais da contratación e os contratos de adhesión. 3.1. Noción de condicións xerais da contratación. 3.2. A eficacia obligatoria dos contratos de adhesión. 3.3. As condicións xerais da contratación en Dereito español. 4. A interpretación do contrato. 4.1. Os criterios interpretativos de carácter subxetivo. 4.2. Os criterios interpretativos de carácter obxectivo. 4.3. O art. 1289 do Código civil 5. A integración do contrato.
Tema VII. A eficacia e ineficacia do contrato.	1. Os efectos do contrato. 2. Premisa sobre a ineficacia do contrato. 3. A nulidade do contrato. 3.1. Causas de nulidade. 3.2. A acción de nulidade. 3.3. Consecuencias da nulidade. 3.4. A nulidade parcial do contrato. 4. A anulabilidade do contrato. 4.1. Causas de anulabilidade. 4.2. A acción de anulabilidade. 4.3. Efectos da anulabilidade. 5. A pervivencia dos contratos inválidos. 6. O mutuo disenso. 7. O desistimento unilateral. 8. A resolución do contrato por incumplimento. 9. A rescisión do contrato. 10. A revocación do contrato.
Tema VIII. A donación. A compraventa.	I. O contrato de donación. 1. Concepto de donación. 2. Modalidades da donación. 3. Presupostos e elementos da donación. 4. A revocación das donacións. 5. Redución das donacións iinoficiosas. II. O contrato de compraventa. 1. A compraventa: ideas xerais. 2. O obxecto da compraventa. 3. Dereitos e obrigacións do vendedor. 4. Dereitos e obrigacións do comprador. 5. A dobre venda. 6. Os riesgos na compraventa; o art. 1452 do Código civil.
Tema IX. O contrato de arrendamento urbano. O contrato de arrendamento rústico. O contrato de obra e servizos.	I. O contrato de arrendamento urbano. 1. O contrato de arrendamento urbano: consideracións xerais. 2. O arrendamento de vivenda. Modificacións lexislativas. 3. Os restantes arrendamentos urbanos. II. El contrato de arrendamento rústico. 1. Os arrendamentos rústicos: nocións xerais e lexislación aplicable. 2. Réxime xurídico básico dos arrendamentos rústicos. 3. A aparcería agraria. III. O contrato de obra. 1. O contrato de obra: concepto e caracteres. 2. O obxeito do contrato de obra. 3. Posición do contratista. 4. Posición do comitente. 5. A responsabilidade por ruina: o art. 1591 do Código civil. 6. As responsabilidades na construción na Ley Ordenación Edificación.

Tema X: O contrato de mandato. O contrato de sociedade. O contrato de préstamo.	I. O contrato de mandato. 1. Concepto. 2. Clases de mandato. 3. Réxime básico do contrato de mandato. II. O contrato de sociedade. 1. Concepto e notas esenciais do contrato de sociedade. 2. A personalidade xurídica das sociedades civís. 3. Clases de sociedades. 4. Contido do contrato de sociedade. 5. Disolución e liquidación da sociedade. III. O contrato de préstamo. 1. O préstamo de uso. 2. O mutuo o simple préstamo.
Tema XI: O contrato de depósito. O contrato de fianza.	I. O contrato de depósito. 1. Concepto. 2. Clases de depósito. 3. Contido do contrato de depósito. 4. Extinción do contrato de depósito. 5. O depósito irregular. II. O contrato de fianza. 1. Concepto. 2. Clases de fianza. 3. As relacións entre deudor e fiador. 4. As relacións dos cofiadores entre sí. 5. Extinción do contrato de fianza.
Tema XII: A transacción. O convenio arbitral. Os contratos aleatorios.	I. O contrato de transacción. 1. Concepto de transacción. 2. Os efectos da transacción. 3. A transacción xudicial. II. O convenio arbitral. 1. O convenio arbitral: concepto e tipos. 2. Obxeito do arbitraje. 3. Os árbitros. 4. Efectos do arbitraje: o laudo. III. Os contratos aleatorios. 1. A categoría xeral dos contratos aleatorios. 2. O xogo e a aposta. 3. O contrato de renda vitalicia. 3.1. Suxeitos. 3.2. Contido do contrato de renda vitalicia. 4. O contrato de alimentos o vitalicio. 4.1. A Ley 41/2003, de 18 de novembro. 4.2. Contido básico do contrato de alimentos.
Tema XIII: Os cuasicontratos. A responsabilidade extracontractual.	I. Os cuasicontratos. 1. Concepto. 2. Clases de cuasicontratos: 2.1. A xestión de negocios alleos. 2.2. O cobro e o pago do indebido. 2.3. O enriquecemento inxusto. II. A responsabilidade extracontractual. 1. Os actos ilícitos como fonte das obrigacións. 2. A responsabilidade subxetiva ou culposa por feitos propios. 3. A responsabilidade por feito allego: carácter subxetivo da responsabilidade indirecta. 4. O art. 1903 do Código civil: supostos de responsabilidade por feito allego. 5. Evolución no orden lexislativo: "da responsabilidade por culpa á responsabilidade por risco". 6. Supostos de responsabilidade obxetiva no Código civil. 7. Principais supostos de responsabilidade obxetiva no dereito español. 8. A reparación do dano: específica e pecuniaria.

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos	16.5	16	32.5
Lección maxistral	33	36	69
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	33	34
Estudo de casos	1	9.5	10.5
Traballo	1	3	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos	Análises dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvolo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).
Estudo de casos	Entrevistas que o alumno mantén co profesorado da materia para o asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Atención a preguntas e dúbidas formuladas polo alumno nas tutorías da materia. Actividade académica desenvolvida polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente no aula e nos momentos que o profesor ten asignados a tutorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual). Non se debe confundir atención personalizada con tutoría académica (no Plan de Acción Tutorial).

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para a avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	70	A2 A4
Estudo de casos	Proba na que se presenta unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación, etc.	20	A3
Traballo	Resumos e/ou cronogramas e/ou exposicións e debates grupais.	10	A3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Entenderase que o alumnado na avaliación continua deberá obter para poder compensar unha parte que outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos, sen que ningunha das preguntas teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, sendo polo menos una das preguntas longas composta por dúas opcións das cales se escolle unha. O alumnado que non se acolla á avaliación continúa por deixala, por non poder asistir ou por calquera outro motivo, deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación non realizando nin traballos nin proxectos. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha). No mesmo curso gardaranse as notas da avaliación continua do primeiro período para o

segundo. O alumnado utilizará as últimas edicións da bibliografía recomendada, que ten carácter auxiliar das explicacións. O sistema de avaliación en segundo período, será igual que no primeiro período, segun sígase a avaliación continua como para aqueles que non a sigan, podendo conseguir ambos o 100% da cualificación.

Convocatoria Fin de Carreira: O alumno deberá facer unha proba final na que se lle formularán, en relación cos contidos da materia, iguais preguntas de resposta longa incrementada nun respecto daqueles que optasen pola avaliación continuada cun valor do 70% da cualificación (sen que ningunha pregunta teña unha valoración inferior a tres puntos sobre dez, (contando polo menos unha pregunta con dúas opcións da que se responderá unha) e, ademais, uns casos cun valor do 30% da cualificación, e dicir cos mesmos porcentaxes indicadas para o primeiro período para o alumnado da avaliación continua. Deberá obter para poder compensar unha parte con outra, un 3 sobre dez nos casos e un 4 sobre dez na proba de contidos. Alumnado con necesidades especiais: realízase a adaptación curricular que veña dada por tales necesidades de acordo co suxerido polo coordinador de discapacidade por aplicación do correspondente protocolo. As datas e horarios das probas publícanse na web da Facultade de Ciencias Xurídicas e do Traballo no calendario de probas de avaliación aprobadas pola Xunta da Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Lasarte Álvarez, **Principios de Derecho civil. Tomo II y III**, Marcial Pons, última edición

Bercovitz Rodríguez-Cano y otros, **Manual de Derecho civil. Obligaciones y Contratos, 2 Vols.**, Bercal, última edición

O'Callaghan Muñoz, **Compendio de Derecho civil. Tomo I**, Editorial Universitaria Ramón Areces, última edición

Lacruz Berdejo, **Elementos de Derecho Civil. Tomo II**, Dykinson, última edición

Díez-Picazo y Gullón, **Instituciones de Derecho civil. Vol. 1**, Tecnos, última edición

Albaladejo García, **Derecho de Obligaciones. Tomo II.**, Edisofer, última edición

Bibliografía Complementaria

VVAA, **Código civil**,

VVAA, **Ley de Derecho Civil de Galicia**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Dereito civil II. Dereitos reais/V08G081V01404

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Dereito: Introducción ao dereito civil e dereito da persoa/V08G081V01203

Outros comentarios

Todo alumno deberá dispor, desde a segunda semana de docencia, dunha edición do Código Civil actualizada ao comezo do curso.

Esta materia no PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas-Grao en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 2º curso e o profesorado responsable é Profª. Lydia Noriega Rodríguez

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Dereito internacional público				
Materia	Dereito internacional público			
Código	V03G720V01224			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Inglés			
Departamento	Dereito público			
Coordinador/a	Pereira Garrido, María Teresa			
Profesorado	Pereira Garrido, María Teresa			
Correo-e	tpgarrido@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia pretende achegar ao alumno un coñecemento da dimensión xurídica da Sociedade Internacional e da función do Dereito Internacional Público como sistema regulador das relacións na orde internacional. Con esa finalidade, o Programa divídese en tres grandes partes: o ordenamento xurídico internacional; os suxeitos do Dereito Internacional Público e a aplicación do Dereito Internacional Público			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostraren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Esta materia pretende posibilitar o ensino sistemático do Ordenamento xurídico que está destinado a regular a sociedade/comunidade internacional, facilitando a comprensión entre o alumnado dos problemas básicos que rodean aquel.

A1
A2
A3
A4
A5

Desde unha perspectiva xurídico-formal, o Dereito internacional preséntaselle ao alumnado na súa dimensión positiva, ofrecendo o maior número posible de referencias á normativa en vigor. Esta perspectiva complétase cunha aproximación histórico-sociolóxica, expoñendo ao alumnado as realidades subxacentes ás normas e o medio concreto en que estas están chamadas a rexer, posto que para un ensino eficaz da materia é fundamental unha exposición dos acontecementos históricos e dos acontecementos sociolóxicos.

Así mesmo, ambos os enfoques acompañanse dunha aproximación axiolóxica ao dereito internacional, coa finalidade de procurar unha constante valoración da norma co ideal de Xustiza. Desde logo, a dimensión finalista da actividade docente conduce a que o ensino non se reduza a unha descrición do ordenamento xurídico internacional, senón que debe facerse reflexionar o alumno sobre o conxunto de valores que inspiran e aos que aspira este ordenamento. Desta forma, ao ensinar e difundir o Dereito internacional preténdese contribuír, en boa medida, a facer progresar a Sociedade internacional e os suxeitos que a compoñen na vía da paz.

Tendo en conta o contido esencial desta disciplina científica, a súa docencia expónse desde unha visión realista, pero co firme propósito de facer partícipe o alumnado dos valores que inspiran o ordenamento xurídico internacional, apuntando, cando sexa posible, suxestións para a mellora das normas que o integran e insistindo, sobre todo, no seu cumprimento. Neste contexto sitúase unha das funcións máis importantes da docencia do Dereito internacional público: demostrarlle ao estudantado, e convencelo, de que esta é unha disciplina cada vez máis relevante na formación de todo xurista e que tomen conciencia da perspectiva internacional, que lles confire o coñecemento do Ordenamento xurídico internacional, como un elemento imprescindible do mundo interdependente.

A función docente universitaria, en que se combina unha función informativa e outra formativa, debe servir para formar xuristas que poidan atopar saídas profesionais vinculadas cos seus estudos pero, sobre todo, tamén debe servir para formar e potenciar as capacidades intelectuais dos estudantes para que poidan e saiban afrontar de forma crítica os valores e as actitudes sociais que se desenvolven nas sociedades nacionais e internacional de que eles forman parte.

Contidos

Tema

I. O Ordenamento Xurídico-Internacional

Lección 1 .- A Sociedade Internacional e o seu ordenamento xurídico

1. A Sociedade Internacional
  - A) Evolución histórica
  - B) Carácteres básicos
- 2.O Dereito Internacional como ordenamento xurídico da Sociedade Internacional
  - A) Concepto de Dereito Internacional Público
  - B) Carácteres do Dereito Internacional Público
  - C) Funcións do Dereito Internacional Público

Lección 2.- A formación do Dereito internacional público

1. A creación e o desenvolvemento progresivo do Dereito Internacional Público
  - A) O procedemento de celebración dos Tratados
  - B) A aplicación dos Tratados
3. O costume e os principios xerais
4. Os actos unilaterais dos Estados e das Organizacións Internacionais
5. A recepción das normas internacionais nos ordenamentos internos

II. Os suxeitos do Dereito Internacional Público

A) O ESTADO

Lección 3.- O Estado como suxeito primario do Dereito Internacional Público

1. Os elementos constitutivos do Estado
2. O recoñecemento de Estados e o recoñecemento de gobernos
- 3.As inmunidades do Estado
- 4.A sucesión de Estados

Lección 4.- O territorio do Estado

- 1.Concepto e natureza do territorio
- 2.Modos de adquisición do territorio
- 3.A delimitación do territorio
  - A) As fronteiras
  - B) Relacións de veciñanza e cooperación transfronteriza
4. As modificacións no exercicio da competencia territorial do Estado

Lección 5.- A competencia territorial do Estado sobre certos espazos marítimos	1.A evolución do Dereito Mar: factores e intereses 2.Os espazos marítimos suxeitos á soberanía dos Estados 3.Os espazos marítimos suxeitos a certas competencias funcionais dos Estados 4.Os espazos marítimos non suxeitos ás competencias dos Estados e certas situacións especiais
Lección 6.- As competencias estatais sobre os espazos supraterrrestres	1.O espazo aéreo 2.Os espazos supraterrrestres non suxeitos ás competencias territoriais dos Estados: O espazo ultraterrrestre
Lección 7.- Outros espazos de interese internacional	1.Os cursos de auga internacionais 2.As canles internacionais 3.Os espazos polares 4.Espazos e recursos naturais: o medio ambiente e a súa protección internacional
Lección 8.-A poboación do Estado	1.A nacionalidade: competencias do Estado sobre os seus súbditos no estranxeiro 2.A condición xurídica do estranxeiro 3.Réximes cualificados de extranxería
Lección 9.- Os órganos do Estado nas Relacións Internacionais	1.Os órganos centrais 2.A representación diplomática 3.As oficinas consulares
B) AS ORGANIZACIONS INTERNACIONAIS	
Lección 10.- Aspectos xerais das Organizacións Internacionais	1.Antecedentes e evolución histórica 2.Concepto 3.Estrutura e formación da vontade 4.Personalidade xurídica internacional 5.Clases
Lección 11.-A Organización das Nacións Unidas	1.Antecedentes e evolución histórica 2.Propósitos e principios 3.Os membros 4.A estrutura institucional 5.As principais funcións
C) A PERSONA HUMANA	
Lección 12.- A persoa humana ante o Dereito Internacional Público	1.A subxetividade internacional do individuo 2.A capacidade de actuar do individuo ante órganos internacionais 3.A responsabilidade internacional do individuo 4.A protección dos Dereitos Humanos
III.A APLICACIÓN DO DEREITO INTERNACIONAL PÚBLICO	
Lección 13.-A responsabilidade internacional	1.Codificación e desenvolvemento progresivo do dereito sobre a responsabilidade internacional 2.A responsabilidade internacional por feitos internacionalmente ilícitos 3.A responsabilidade internacional polas consecuencias perxudiciais de actos non prohibidos polo Dereito internacional público
Lección 14.- Os procedementos para asegurar a aplicación das normas internacionais	1.A protección diplomática 2.As medidas de autotutela 3.Os procedementos institucionalizados
Lección 15.- Os procedementos pacíficos de solución das controversias internacionais	1.As controversias internacionais 2.Os procedementos non xurisdiccionais de solución de controversias 3.Os procedementos xurisdiccionais de solución de controversias
Lección 16.-O control do uso da forza	1.A prohibición da ameaza ou do uso da forza 2.A regulamentación dos conflitos armados 3.O Dereito Internacional Humanitario

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	10.3	37	47.3
Lección maxistral	53	87.7	140.7
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	13	21	34

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Traballo tutelado	Os traballos de aula dividiranse en diversas actividades nas que o alumno adquiere un protagonismo fundamental. Estas actividades centraranse, basicamente, na realización de prácticas e exposición de traballos nas que o alumno debe saber manexar os principais instrumentos xurídicos internacionais.
Lección maxistral	Nas sesións maxistras presentaranse ao alumno os conceptos fundamentais da asignatura

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Na sesión maxistral trátaranse as cuestións fundamentais da materia. As debidas poderán plantearse tanto nas sesións maxistras, nas clases prácticas así como no horario de tutorías que se publicará o inicio do curso.
Traballo tutelado	Calquera dúbida ou cuestión poderá plantexarse nas clases prácticas, teóricas ou no horario de tutorías que se publicará o inicio do curso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas de desenvolvemento	Os coñecementos adquiridos en a sesión magistral serán avaliados mediante unha proba escrita que consistirá nun exame de entre seis e oito preguntas breves de desenvolvemento. Esta proba escrita valorarase ata un máximo de 8 puntos. Non se alcanzará o aprobado si algunha pregunta é calificada cun 0. Aqueles alumnos que opten por o sistema de avaliación continua, deben ter unha nota mínima nesta proba de un 3,5 e ningunha pregunta cualificada con un 0 para que poida sumarse a nota dos traballos na aula. As datas e horarios de as probas de avaliación de as diferentes convocatorias son as especificadas en o calendario de probas de avaliación aprobado por a Xunta de Facultade para o curso 2019/2020	80	
Resolución de problemas e/ou exercicios	O traballo de aula valorarase en atención a dous criterios: por unha banda, os casos prácticos e traballos que sexan obxecto de exposición na aula, así como, por outra banda, mediante os casos prácticos que deberán ser entregados ao profesor (dous durante o cuatrimestre) . Este traballo de aula valorarase ata un máximo de 2 puntos que se repartirán como sigue: un punto máximo por traballos na aula e 0,5 máximo por cada un dos traballos entregados no prazo establecido.	20	

Outros comentarios sobre a Avaliación

O primeiro día de clase, entregaráselles unha ficha de opción de avaliación, que deberán entregar ao profesor, no prazo dunha semana, e na queden optar entre o sistema de avaliación continua ou o sistema de avaliación final. Se optan pola avaliación continua, na primeira oportunidade de exame, non poderán acudir á modalidade de avaliación final. Aqueles alumnos que non se sometan á avaliación continua, a proba a realizar, modalidade avaliación final, constará de dous partes: a realización dunha proba escrita con cuestións de desenvolvemento así como a resolución dun caso práctico, exame que, en todo caso, representará el 100% da cualificación. Os alumnos que, optando polo sistema de avaliación continua, non superen a materia na primeira oportunidade, conserváraselles a nota que obtivesen na avaliación continua cando se presenten á segunda oportunidade (exame de xuño), tendo que realizar exclusivamente a parte teórica do exame que consistirá, do mesmo xeito que na primeira oportunidade, en preguntas de desenvolvemento sobre epígrafes do programa. O exame correspondente á Convocatoria Fin de carreira desenvolverase igual que o da modalidade avaliación final. As datas de avaliación serán aprobadas en Xunta de Facultad.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Díez de Velasco, M, **Instituciones de Derecho Internacional Público**, Última edición,
Díez de Velasco, M, **Las Organizaciones Internacionales**, Última edición,
Sobrino Heredia, JM, **Textos para el estudio del Derecho Internacional Público, del Derecho de la Unión Europea y el Derecho Internacional de los espacios**, Última edición,
Kaczorowska, A, **Public International Law**, Última edición,

Bibliografía Complementaria

Carrillo Salcedo, J.A, **El Derecho Internacional en perspectiva histórica**, 1991,
Pastor Ridruejo, J.A, **Curso de Derecho Internacional Público y Organizaciones Internacionales**, Última edición,
Andrés Sáenz de Santa María, P, **Sistema de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Remiro Brotons y otros, **Derecho Internacional. Curso General**, 2010,

Sánchez, V.M, **Derecho Internacional Público**, Última Edición,

Jiménez Piernas, C, **Introducción al Derecho Internacional Público. Práctica de España y de la Unión Europea**, Última edición,

Casanovas,O; Rodrigo,A, **Compendio de Derecho Internacional Público**, Última edición,

Casado Raigon, R, **Derecho Internacional. Parte General**, Última edición,

---

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Dereito da Unión Europea/O03G081V01304

Outros comentarios

Para a preparación de esta materia en castelán recoméndase o manual de o Prof. Díez de Velasco e a Recopilación de Textos de o Prof. Sobrino Heredia

Esta materia conta con un grupo teórico e práctico no Grado en Dereito impartidos en inglés pola profesora Annina Bürgin.

Esta materia no PCEO Grado en Administración e Dirección de Empresas-Grado en Dereito impártese no 2º cuatrimestre do 2º curso polas profesoras Teresa Pereira Garrido e Annina Bürgin.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Políticas económicas				
Materia	Políticas económicas			
Código	V03G720V01225			
Titulación	PCEO Grao en Administración e Dirección de Empresas/Grao en Dereito			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Economía aplicada			
Coordinador/a	Teixeira Bautista, José Francisco			
Profesorado	Teixeira Bautista, José Francisco			
Correo-e	teixeira@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia proporciona aos alumnos unha visión das principais políticas económicas de carácter macro e microeconómico. Estúdanse os principais obxectivos, así como os instrumentos máis relevante para acadalos. Porase especial énfase na súa aplicación no contexto económico actual.			

Competencias

Código

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Os alumnos/as son capaces de identificar os principais agregados que definen os obxectivos de política económica e as políticas para alcanzalos, distinguindo entre políticas macro e microeconómicas. Ademais, o alumnos/as han de comprender o papel do diñeiro e das institucións monetarias, así como os mecanismos de transmisión da política monetaria nunha economía pechada e nunha economía aberta con diferentes réximes cambiarios.

Os alumnos/as son capaces de analizar e discutir as recentes decisións de política económica que levaron a cabo as diferentes institucións públicas e en que medida a actual crise económica condicionou tales decisións e limitou os seus efectos.

Os alumnos/as comprenden os efectos e limitacións da política fiscal.

Os alumnos/as son capaces de interpretar os informes das principais institucións económicas relativos á política económica e manexar e analizar os principais datos que ofrecen as estatísticas económicas relativas a estes temas.

Contidos

Tema	
Introducción	Conceptos básicos. Tipoloxía de políticas. Restricións da Política Económica.
Obxectivos de Política Económica	Principais obxectivos da política económica: emprego, estabilidade de prezos, crecemento. Marco teórico e indicadores.
Política monetaria	Institucións. Variables y relaciones monetarias. Instrumentos de política monetaria e mecanismos de transmisión. Experiencias de Política monetaria.
Política fiscal	Bases teóricas. Instrumentos de Política Fiscal. Déficit público.
Política económica exterior	O equilibrio externo. Instrumentos de política exterior. A política económica nunha economía aberta.
Políticas microeconómicas	Política de I+D+i. Política de competencia.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas en aulas informáticas	20	28	48
Lección maxistral	30	60	90
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	10	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas en aulas informáticas	Resolución de exercicios. Manexo de fontes estadísticas e análise de datos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Prácticas en aulas informáticas	Durante as prácticas corríxanse os exercicios propostos e resólvense dúbidas de forma personalizada.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Exame de preguntas obxectivas	Exame escrito.	70	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Para a valoración teranse en conta as actividades realizadas nas clases prácticas, como son: análise dos principais datos que ofrecen as estadísticas económicas relativas a materia, participación activa nas discusións, resolución de exercicios, cuestionarios, etc.	30	

Outros comentarios sobre a Avaliación

Ainda que a nota final será o promedio ponderado dos exames e da valoración das clases prácticas, se o alumno non acada a nota mínima de 4 puntos sobre 10 no exame, a nota final da materia non superará os 4 puntos. A calificación obtida nas clases prácticas se manterá ate a convocatoria extraordinaria do mesmo curso académico.

Alternativamente ao sistema de avaliación continua, o alumno poderá optar a ser evaluado con un exame final que suporá o 100% da calificación. Na convocatória de fin de carreira o examen suporá o 100% da cualificación.

As datas oficiais dos exames finais serán as que fixe o Decanato. Poderase consultar na páxina web da Facultade de CC. Económicas e Empresariales <http://fccee.uvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Cuadrado Roura, J. R. (dir), **Política económica. Elaboración, objetivos e instrumentos**, McGraw Hill, Madrid.,
García Reche, Andrés (coord), **Política Económica Sectorial y Estructural**, Tirant lo Blanch, Valencia,

Bibliografía Complementaria

Ochando, C. (coord), **Objetivos e instrumentos de las políticas económicas coyunturales**, Tirant lo Blanch, Valencia,
Fernández Díaz et al, **Política Económica**, McGraw Hill, Madrid,
Blanchard, O. et al., **Rethinking Macroeconomic Policy**, IMF Staff Position Note,
Krugman, P. y Obstfeld, M., **Economía internacional : teoría y política**, Pearson Educación, Madrid,
Mankiw, N. Gregory, **Macroeconomía**, Antoni Bosch,
Motta, M., **Competition Policy: Theory and Practice**, Cambridge,
Parejo, A. et al., **Manual de sistema financiero español**, Ariel, Barcelona,
Scheller, H., **El BCE: historia, misión y funciones**, BCE,
Banco Central Europeo, <http://www.ecb.int>,
Banco de España, <http://www.bde.es>,
Eurostat, <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>,
Instituto Nacional de Estadística, <http://www.ine.es>,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Economía: Economía española e mundial/V03G020V01201

Economía: Microeconomía/V03G020V01101

Outros comentarios

Esta materia impártese do dobre grao de ADE e dereito no primeiro semestre do segundo curso. O profesor responsable e Francisco Teixeira Bautista.
